

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PLANU OGÓLNEGO GMINY GORZÓW ŚLĄSKI

główny projektant: mgr inż. arch. Małgorzata Krupa

zespół projektowy:
mgr inż. arch. Małgorzata Hendzlik
mgr inż. Sylwia Krej-Wacowska
Borys Krupa

Gorzów Śląski, czerwiec 2026 r.

Spis treści

1	Wprowadzenie		5
	1.1	Podstawa formalno - prawna opracowania	5
	1.2	Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie	5
2	Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami		7
	2.1	Cele i zawartość dokumentu	7
	2.2	Powiązania z innymi dokumentami	13
3	Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy		20
4	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania		20
5	Transgraniczne oddziaływanie na środowisko		20
6	Streszczenie w języku niespecjalistycznym		21
7	Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzaniem planu ogólnego		21
	7.1	Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania	21
	7.2	Położenie geograficzne, rzeźba terenu i geologia	22
	7.3	Budowa geologiczna, warunki budowlane	23
	7.4	Surowce mineralne	24
	7.5	Gleby	25
	7.6	Użytkowanie gruntów	25
	7.7	Hydrologia i hydrogeologia	26
	7.8	Zaopatrzenie w wodę	27
	7.9	Warunki klimatyczne	28
	7.10	Szata roślinna	28
	7.11	Fauna	30
	7.12	Formy ochrony przyrody	31
		7.12.1 Rezerваты przyrody	32
		7.12.2 Użytki ekologiczne	32
		7.12.3 Pomniki przyrody	33
	7.13	Powiązania ekologiczne	33
	7.14	Zasoby krajobrazowe	34

8	Stan zasobów i funkcjonowania środowiska		34
	8.1	Stan środowiska	34
	8.2	Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń	41
9	Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego		42
10	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu		43
	10.1	Identyfikacja głównych zagrożeń	43
11	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu		48
12	Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko		49
	12.1	Oddziaływanie na ludzi	49
	12.2	Wpływ na zwierzęta i rośliny	53
	12.3	Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną	53
	12.4	Oddziaływanie na wodę	54
	12.5	Oddziaływanie na powietrze	55
	12.6	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	55
	12.7	Oddziaływanie na krajobraz	56
	12.8	Oddziaływanie na klimat	56
	12.9	Oddziaływanie na zasoby naturalne	57
	12.10	Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	58
	12.11	Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody	58
13	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu		59
	13.1	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	60
14	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru		60

15	Akty prawne uwzględnione w opracowaniu	60
16	Materiały źródłowe	62

1. WPROWADZENIE

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Gorzów Śląski, sporządzonego zgodnie z uchwałą nr LVI/424/2023 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 25 października 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Gorzów Śląski.

1.1 Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Prognoza w myśl art. 46 wyżej wymienionej ustawy stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu:

- uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- poddaje projekt wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy;
- zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko;
- bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Projekt dokumentu, nie może zostać przyjęty (o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.

1.2 Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy określa ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza uwzględnia ustalenia Zamawiającego, który uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu w piśmie z dnia 03 marca 2025 r. (znak pisma: WOOŚ.411.1.15.2025.MO) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Oleśnie w piśmie z dnia 7 lutego 2025 r. (znak pisma: NZ.9022.1.64.2025.LŚ).

Prognoza przedstawia wyniki analiz i ocen w formie opisowej.

W prognozie ocenia się stan i funkcjonowanie środowiska, odporność na degradację i zdolność do regeneracji wynikające z uwarunkowań określonych w opracowaniu ekofizjograficznym oraz tendencje do zmian przy braku realizacji ustaleń planu ogólnego. Rozpatrywane są także skutki realizacji ustaleń planu ogólnego. Projektowane użytkowanie i zagospodarowanie terenów jest analizowane pod kątem zgodności z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym, z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, skuteczności ochrony bioróżnorodności i właściwych proporcji pomiędzy terenami o różnych formach użytkowania. Ocenia się również określone w planie ogólnym warunki zagospodarowania przestrzennego, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowości gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych. Uwzględniane są ponadto zagrożenia dla środowiska i wpływ na zdrowie ludzi, skutki dla istniejących form ochrony przyrody i innych obszarów chronionych i zakres zmian w krajobrazie, oraz możliwość rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko. W prognozie zawarte są, jeżeli zachodzi taka potrzeba, również propozycje innych rozwiązań w projekcie planu ogólnego, sprzyjających ochronie środowiska.

Prognoza wykonana jest zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

- zawiera informacje o zawartościach, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- zawiera informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- zawiera propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania;
- zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym;
- określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- określa, analizuje, ocenia stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko;
- przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
- przedstawia rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

2. ZAWARTOŚĆ, GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1 Cele i zawartość dokumentu

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.

Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do połowy 2026 roku.

Zgodnie z art. 13 i ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku przed sporządzeniem projektu planu ogólnego rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego.

Rada Miejska Gorzowa Śląskiego dnia 25 października 2023 r. podjęła uchwałę nr LVI/424/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Gorzów Śląski.

W oparciu o uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zostało wyznaczonych 12 stref planistycznych, tj.:

1) STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ (SW)

Wyznaczone w Planie ogólnym gminy strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną obejmują istniejącą zabudowę i tereny przeznaczone pod tę zabudowę w planach miejscowych, a także w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, o ile możliwe było powiększenie OUZ.

W celu umożliwienia elastycznego podejścia do kształtowania przestrzeni na etapie sporządzania planów miejscowych lub decyzji o warunkach zabudowy do stref SW wprowadzono pełen katalog profili dodatkowych. Wyjątek stanowią jedynie zasady dotyczące możliwości realizacji w tych strefach obiektów handlu wielkopowierzchniowego.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych uwzględniają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w tej strefie, w tym minimalną powierzchnię biologicznie czynną zgodną z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów. W związku z powyższym określone gminne standardy urbanistyczne dla tej strefy kontynuują spójną politykę przestrzenną.

Na terenie gminy Gorzów Śląski wyznaczono strefy wielofunkcyjne z zabudową wielorodzinną o łącznej powierzchni 309 412,404 m².

2) STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ (SJ)

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna stanowi istotny element w strukturze przestrzennej gminy. Do stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodziną włączono tereny

istniejącej zabudowy i tereny przeznaczone na ten cel w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Podkreślić należy, że strefą tą objęte zostały również tereny, dla których w mpzp zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna stanowiła wyłącznie dopuszczenie lub funkcję uzupełniającą. Inne rozwiązania pozbawiałyby możliwości realizacji przedmiotowej zabudowy.

Ponadto, pod dalszy rozwój zabudowy jednorodzinnej wskazano tereny położone w granicach OUZ. Są to niewielkie obszary, stanowiące uzupełnienie luk w istniejącej zabudowie i nowe tereny, gdzie mimo braku zabudowy następują podziały działek i wskazany jest rozwój zabudowy mieszkaniowej.

W zakresie dodatkowych profili funkcjonalnych w strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodziną, z uwagi na brak uzasadnienia dla lokalizacji tego typu zabudowy w przestrzeni miejskiej, na terenie miasta wyłączono możliwość lokalizacji zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej.

Strefy te zostały wyznaczone w granicach:

- terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej, które charakteryzują się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
- terenów przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, m.in. pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną;
- obszarów uzupełnienia zabudowy.

Wyznaczając przedmiotową strefę w obszarach uzupełniania zabudowy uwzględniano częściowo wnioski złożone w procedurze planistycznej oraz ustalenia obowiązującego dotychczas studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Na terenie gminy Gorzów Śląski wyznaczono strefy wielofunkcyjne z zabudową jednorodziną o łącznej powierzchni 2 615 750,292 m².

3) STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ (SZ)

Na terenie gminy, znajdują się tereny zabudowy zagrodowej a także w dużej mierze jako pozostałość po dawnym sposobie użytkowania gruntów wsi, zlokalizowane są enklawy istniejącej zabudowy zagrodowej. Tereny te w Planie ogólnym wyznaczono jako strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową. Poza wskazaniem zabudowań istniejących, w tym ustalonych w planach miejscowych, wyznaczono niewielkie uzupełnienia zabudowy, jako nowych terenów pod zabudowę zagrodową. W zakresie profili funkcjonalnych, z uwagi na położenie stref SZ w sąsiedztwie terenów otwartych, często cennych przyrodniczo, z katalogu dopuszczonych profili wyłączono możliwość lokalizacji wielkotowarowej produkcji rolnej oraz biogazowni.

Strefy te zostały wyznaczone w granicach terenów:

- istniejącej zabudowy zagrodowej, które charakteryzują się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
- przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę zagrodową;
- obszarów uzupełnienia zabudowy.

Na terenie gminy Gorzów Śląski wyznaczono strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową o łącznej powierzchni 3 819 301,799 m².

4) STREFA USŁUGOWA (SU)

Do strefy usługowej zakwalifikowano zdefiniowane w przestrzeni gminy tereny usługowe, na które składają się usługi zarówno publiczne jak i komercyjne. Grupę usług publicznych reprezentują usługi związane z publiczną nauką i oświatą, kulturą, opieką zdrowotną i społeczną oraz administracją. Poza ww. do stref SU włączono również mniejsze obiekty usługowe funkcjonujące na terenie całej gminy: kościoły, obiekty handlowe, biurowe i inne obiekty usługowe funkcjonujące w ramach osiedli mieszkaniowych.

Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę wartości uzdrowiskowych gminy, jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu, z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Na terenie gminy Gorzów Śląski wyznaczono strefy usługowe o łącznej powierzchni 542 157,172 m².

5) STREFA GOSPODARCZA (SP)

Strefa obejmuje obszary istniejącej lub planowanej zabudowy produkcyjno-usługowej, na których zakłada się rozwój funkcji produkcyjnych, w tym odnawialnych źródeł energii, magazynowo-składowych czy też baz transportowych.

Do strefy włączono również tereny przewidziane pod lokalizację instalacji produkcji energii z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 1000 kW.

W celu umożliwienia elastycznego formułowania zapisów na etapie sporządzania planów miejscowych lub w decyzjach o warunkach zabudowy w strefie gospodarczej ustalono pełen katalog profili dodatkowych.

Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Na terenie gminy Gorzów Śląski wyznaczono strefy gospodarcze o łącznej powierzchni 1 829 820,058 m².

6) STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ (SR)

Strefa obejmuje obszary istniejącej lub planowanej zabudowy produkcyjno-usługowej związanej ściśle z produkcją rolniczą, na których zakłada się rozwój funkcji produkcyjnych w rolnictwie, w tym odnawialnych źródeł energii, czy magazynowo-składowych związanych z produkcją rolniczą.

Strefy produkcji rolniczej wskazano na terenach istniejącej produkcji w gospodarstwach rolnych, wyznaczono je zgodnie z ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto strefy produkcji rolniczej zostały wyznaczone w sąsiedztwie zabudowy zagrodowej w ramach uzupełnienia istniejących terenów zabudowy oraz w terenach istniejącej zabudowy gospodarczej w gospodarstwach rolnych. Tereny przeznaczone pod strefy produkcji rolniczej mają za zadanie umożliwić rozwój istniejących gospodarstw rolnych i działalności rolniczej. Wyznaczone strefy produkcji rolniczej umożliwią rozwój istniejących i powstanie nowych obiektów służących gospodarce rolnej w tym zakresie. Zasięg stref SR został wyznaczony w sąsiedztwie stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową w celu zapobiegania fragmentaryzacji zwartych kompleksów rolnych i umożliwienia prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej.

Dla tej strefy nie określono profilu dodatkowego, zgodnie z zasadami ustalonymi w załączniku nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, ale mogły spowodować generowanie konfliktów przestrzennych.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Z uwagi na charakter strefy, określono standardy urbanistyczne, które uwzględnią wymogi technologiczne obiektów budowlanych związanych z produkcją rolniczą. Określone gminne standardy urbanistyczne mogą zostać doprecyzowane na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych i przepisów odrębnych i wymogów technologicznych. Gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwanego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Na terenie gminy Gorzów Śląski wyznaczono strefy produkcji rolniczej o łącznej powierzchni 2 574 199,010 m².

7) STREFA INFRASTRUKTURALNA (SI)

Wyznaczone w Planie ogólnym gminy strefy infrastrukturalne obejmują przede wszystkim tereny, ważnych z punktu widzenia funkcjonowania gminy, elementów infrastruktury technicznej związanej z odprowadzaniem ścieków, dostarczaniem wody, zasilaniem w ciepło i energię elektryczną, gaz oraz zagospodarowaniem odpadów. Strefy te zawierają w sobie tereny, na których zlokalizowane są lub będą obiekty, budowle lub instalacje zawierające się

w ww. systemach infrastrukturalnych. W profilach funkcjonalnych dodatkowych ujęto również tereny produkcji i usług mając na uwadze możliwość produkcji energii, w tym z odnawialnych źródeł energii (OZE), i jej magazynowania. W Planie ogólnym zrezygnowano z wyznaczenia stref infrastrukturalnych (SI) dla terenów, gdzie przewiduje się w przyszłości przekształcenia lub stwierdzono, że infrastruktura techniczna może rozwijać się w sposób elastyczny i bazować na terenach infrastruktury technicznej ujętych we wszystkich strefach planistycznych.

Dla terenów SI wskazano pełen katalog profili funkcjonalnych dodatkowych.

Na terenie gminy Gorzów Śląski wyznaczono strefy infrastrukturalne o łącznej powierzchni 54 093,064 m².

8) STREFA ZIELENI I REKREACJI (SN)

Strefa zieleni i rekreacji stanowi, obok strefy otwartej, podstawowy element systemu zieleni gminy. Jednym z celów polityki gminy w zakresie ochrony i kształtowania systemu zieleni jest zarówno utrzymanie funkcji przyrodniczych, wzmocnienie odporności gminy na zmiany klimatu, jak również poprawa estetyki i podnoszenie jakości ich walorów oraz dążenie do zwiększenia dostępności mieszkańców do terenów zieleni.

Do strefy SN włączono przede wszystkim: większość parków, zieleńców i skwerów funkcjonujących w przestrzeni gminy, tereny zieleni urządzonej, nowe tereny zieleni urządzonej na obszarach zurbanizowanych, tereny sportu i rekreacji wskazywane dotąd w Studium bądź w planach miejscowych.

Na terenie gminy Gorzów Śląski wyznaczono strefy zieleni i rekreacji o łącznej powierzchni 1 907 631,706 m².

9) STREFA CMENTARZY (SC)

Do strefy cmentarzy włączono wszystkie funkcjonujące na terenie gminy czynne cmentarze. Dla przedmiotowych stref dopuszczono pełen katalog profili dodatkowych, do uszczegółowienia lokalizacji funkcji na etapie sporządzania planu miejscowego.

Dla tej strefy określono profil dodatkowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego.

Na terenie gminy Gorzów Śląski wyznaczono strefy cmentarzy o łącznej powierzchni 47 314,340 m².

10) STREFA GÓRNICTWA (SG)

W Planie ogólnym gminy wyznaczono strefy górnictwa (SG). Strefy te ustalono w granicach istniejących terenów górniczych.

Dla stref planistycznych SG nie wyznaczono gminnych standardów urbanistycznych z uwagi na charakter i położenie strefy.

Określenie uwarunkowań zagospodarowania ww. stref oraz ograniczeń w ich użytkowaniu,

w tym zakaz zabudowy oraz wyznaczenie pasów ochronnych dla stref sąsiednich nastąpi na etapie sporządzenia dla tych stref miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Rekultywacja stref górnictwa po zakończeniu eksploatacji kopaliny powinna odbywać się w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzenia rekultywacji opisane w wydanej dla danego obszaru koncesji.

Na terenie gminy Gorzów Śląski wyznaczono strefy górnictwa o łącznej powierzchni 891 321,893 m².

11) STREFA OTWARTA (SO)

Tereny zakwalifikowane do strefy otwartej stanowią podstawowy element systemu zieleni gminy. Sposób zagospodarowania głównej struktury systemu zieleni jest podporządkowany ochronie wartości i zasobów przyrodniczych. System zieleni, poza niezaprzeczalnymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, jako całościowe założenie stanowi również niezwykle cenny element dziedzictwa kulturowego. Głównym celem ochrony systemu zieleni jest zapewnienie właściwego przewietrzania i napowietrzania gminy, retencjonowanie wód, ochrona przyrody, a także zapewnienie atrakcyjnej krajobrazowo i przyrodniczo przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców.

Do strefy SO zaliczono m.in.: tereny rezerwatów przyrody, użytków ekologicznych, większość terenów położonych w obszarze chronionego krajobrazu, teren będących przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000, inne obszary cenne przyrodniczo, których szczególne walory przyrodnicze zostały zidentyfikowane w specjalistycznych opracowaniach przyrodniczych, w tym korytarze ekologiczne największych dolin rzecznych, inne tereny zieleni nieurządzonej, tereny leśne i wskazywane do zalesień, przewidziane do zachowania użytki rolne (grunty rolne, sady, łąki, pastwiska, nieużytki, tereny odłogowane), tereny zadrzewione oraz wody powierzchniowe.

Z uwagi na walory przyrodniczo-krajobrazowe, dla terenów położonych w części stref otwartych zrezygnowano z wprowadzania profili funkcjonalnych dodatkowych umożliwiających lokalizację elektrowni wiatrowych, słonecznych, geotermalnych, wodnych, a także biogazowni. Na części jednak, uwzględniając potrzeby gminy i biorąc pod uwagę istniejące uwarunkowania przestrzenne, dopuszczono realizację elektrowni wiatrowych i elektrowni fotowoltaicznych.

Na terenie gminy Gorzów Śląski wyznaczono strefy otwarte o łącznej powierzchni 138 412 608,742 m².

12) STREFA KOMUNIKACYJNA (SK)

Strefy komunikacyjne w Planie ogólnym zostały wyznaczone z zastosowaniem dopuszczalnego zakresu strefy, zgodnie z którym do profilu podstawowego strefy komunikacji zaliczono tereny dróg głównych (drogi krajowe i wojewódzkie) w ich liniach rozgraniczających.

Dla planowanych obiektów transportowych, warunkiem włączenia do strefy komunikacyjnej (SK) była lokalizacja potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczających tereny istniejące, tereny w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w odpowiednich decyzjach administracyjnych.

W Planie ogólnym połączono w strefie komunikacyjnej tereny o przeznaczeniach ujętych w profilu podstawowym, dlatego nie wyznaczono podziałów uwzględniających granice pomiędzy poszczególnymi systemami transportowymi.

Szereg obiektów infrastruktury transportowej, w związku z ograniczonym zakresem ustaleń Planu ogólnego, nie zostało włączonych dla stref komunikacyjnych (SK). Dotyczy to głównie terenów komunikacji drogowej: dróg lokalnych i dróg dojazdowych, dróg wewnętrznych, terenów komunikacji pieszo-rowerowej czy parkingów.

Na terenie gminy Gorzów Śląski wyznaczono strefy komunikacyjne o łącznej powierzchni 669 941,627 m².

2.2 Cele i zawartość dokumentu

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego

Wójt, burmistrz albo prezydent miasta, sporządzając plan ogólny gminy, ma obowiązek uwzględnienia ustaleń strategii rozwoju województwa zawartych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa. Uwzględniane są zamierzenia w zakresie ponadlokalnych inwestycji komunalnych i rządowych związanych z zagospodarowaniem terenów.

Uwarunkowania wynikające z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 została przyjęte zostały uchwałą nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. (M.P. z 2012r. poz. 252). Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie. Zgodnie z tym dokumentem (danymi zawartymi na mapach): Gmina Gorzów Śląski została określona jako teren miejsko-wiejski, o najwyższej przeciętnej wielkości wsi (powyżej 20 wsi na 100 km², powyżej 250 mieszkańców przeciętnie w jednej wsi). na terenie Gminy nie występują zadania rządowe, wpisane do rejestru programów zadań rządowych służących realizacji celu publicznego o znaczeniu krajowym, o których mowa w art. 48 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego został przyjęty uchwałą nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego.

Głównym zadaniem planu jest określenie przestrzennych uwarunkowań rozwoju oraz kierunków i priorytetów kształtowania środowiska przyrodniczego, kulturowego i zurbanizowanego w ciągu najbliższych kilkunastu lat, w dostosowaniu do strategicznych kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego województwa zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego, z równoczesnym uwzględnieniem koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.

Na poziomie lokalnym relacje planu zagospodarowania przestrzennego województwa z gminnymi dokumentami planistycznymi obejmują zarówno politykę przestrzenną gminy wyrażoną w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jak i planowanie warunków zabudowy i zagospodarowania terenów, ustalone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego są pochodną uwarunkowań przestrzennych występujących na obszarze gminy, celów rozwoju określonych w strategii rozwoju województwa opolskiego, a także polityki zagospodarowania przestrzennego państwa, zawartej w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.

Wyznaczając strefy planistyczne w projekcie planu ogólnego gminy Gorzów Śląski, sporządzanego na podstawie uchwały Nr LVI/424/2023 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 25 października 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego

gminy Gorzów Śląski uwzględniono zasady zagospodarowania oraz uwarunkowania i kierunki rozwoju przestrzennego o znaczeniu ponadlokalnym, ujęte w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2019 r., poz. 1798 z dnia 14.05.2019 r.), w tym:

1. Zasady zagospodarowania:

Kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Gorzów Śląski powinno odbywać się z uwzględnieniem poniższych zasad:

- 1) zachowania ładu przestrzennego – przejawiające się prowadzeniem efektywnej i racjonalnej polityki przestrzennej i planistycznej, umożliwiającej uzyskanie harmonijnej całości uwzględniającej w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne;
- 2) racjonalnego kształtowania sieci osadniczej, uwzględniającego potrzeby i możliwości rozwojowe gminy oraz dążenie do spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej, zwartości jednostek osadniczych oraz uzyskania równowagi terenów zabudowanych i terenów zieleni;
- 3) preferencji intensyfikacji zabudowy na terenach zainwestowanych wraz z ich regeneracją (odnową) – oznaczającej intensyfikację procesów inwestycyjnych na terenach już zagospodarowanych i przeciwdziałanie zajmowaniu nowych obszarów pod zabudowę;
- 4) budowania tożsamości regionalnej poprzez zachowanie dziedzictwa kulturowego - polegającej na pielęgnowaniu tradycji kulturowych, dbaniu o materialną spuściznę historyczną, eksponowaniu krajobrazu kulturowego i przyrodniczego i zacieśnieniu więzi społeczności lokalnych;
- 5) spójności i ciągłości przestrzennej przy wyznaczaniu obszarów planistycznych i ich strefowaniu - w celu wykorzystania lokalnych i regionalnych potencjałów rozwojowych przy jednoczesnej minimalizacji sytuacji konfliktowych, polegającej na wskazaniu, poszanowaniu i ochronie obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo (objętych ochroną prawną i planowanych do ochrony) przy wyznaczaniu wielofunkcyjnych obszarów rozwoju;
- 6) stymulowania rozwoju - społecznego, gospodarczego i przestrzennego, z wykorzystaniem istniejącego potencjału gospodarczego, kadr i zasobów naturalnych.

2. Uwarunkowania i kierunki rozwoju przestrzennego:

2.1. Struktura i funkcje gminy

Według Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego Gorzów Śląski jako małe miasto, powiązane funkcjonalnie ze swoimi obszarami wiejskimi usytuowany jest w grupie gmin o najbardziej widocznej skali problemów społecznych. Gmina Gorzów Śląski jako całość zaliczona została do wiejskich obszarów funkcjonalnych wymagających wsparcia procesów rozwojowych (PZPWO, Rys. 5, str. 27), dla którego przyjęto rozwój wielofunkcyjny jako jeden z podstawowych kierunków rozwojowych.

W strukturze hierarchiczno-funkcjonalnej sieci osadniczej województwa opolskiego Gorzów Śląski zlokalizowany jest na IV poziomie - ośrodki lokalne miejskie, jako miasto realizujące ważną funkcję uzupełniającą w stosunku do ośrodków powiatowych, koncentrujące instytucje i obiekty zapewniające usługi podstawowe w tym m.in. w zakresie szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego, ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, kultury, sportu i handlu.

2.2. Dostępność transportowa

W rozwoju przestrzennym gminy należy uwzględnić m.in.:

- przebieg drogi krajowej nr 42 relacji Namysłów - Rudnik i nr 45 relacji granica Państwa - Złoczew (wspólny przebieg), o docelowych parametrach klasy GP wraz

- z przebiegiem obwodnicy Praszka - Gorzów Śląski;
- przebieg drogi wojewódzkiej nr 487 relacji Byczyna - Olesno, o docelowych parametrach klasy G.

2.3. Infrastruktura techniczna

W rozwoju przestrzennym gminy należy uwzględnić m.in.:

- przebieg napowietrznej jednotorowej linii energetycznej 400 kV relacji Dobrzeń - Trębaczew, planowanej do przebudowy na dwutorową;
- przebieg jednotorowej linii energetycznej 110 kV relacji Kluczbork - Praszka;
- przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia ON 300 relacji Dębina - Gorzów Śląski - Ożarów - Krzyworzeka;
- budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji B<1k6w - Biadacz - Praszka - Krzepice. Do tej pory zrealizowano odcinek B<1k6w - Kozłowice.

2.4. System przyrodniczy i środowisko

W rozwoju przestrzennym gminy należy uwzględnić m.in.:

- a) ochronę i wzmocnienie węzłowych obszarów przyrodniczo-krajobrazowych, w tym:
 - planowany Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzniesienia Kozłowickie”;
 - planowany Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko-Turawskie”;
 - korytarz ekologiczny lądowy (o znaczeniu ponadlokalnym);
 - korytarz ekologiczny rzeki Prozny (o randze krajowej).
- b) racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi, w tym:
 - ochronę udokumentowanych złóż kopalin oraz ich eksploatację uwzględniającą wymogi ochrony środowiska;
 - rekultywację terenów przemysłowych;
 - wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii OZE;
- c) poprawę stanu środowiska, w tym: ograniczenie emisji zanieczyszczeń przemysłowych, komunalnych i komunikacyjnych.

2.5. Ochrona przeciwpowodziowa

Planując zagospodarowanie gminy należy uwzględnić potrzebę podnoszenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, poprzez realizację działań technicznych i nietechnicznych, w tym:

- budowę zbiornika małej retencji wód na rzece Prozna;
- rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury na terenach zurbanizowanych, zapewniającej retencję wód i przetrzymywanie wód w miejscach opadów.

2.6. Gospodarka wodna

Planując zagospodarowanie gminy należy uwzględnić m.in. ochronę zasobów wodnych, w tym: główny zbiornik wód podziemnych GZWP 325 (Zbiornik Częstochowa) wymagający wzmożonej ochrony zasobów wodnych.

2.7. Dziedzictwo kulturowe

W rozwoju przestrzennym gminy należy uwzględnić m.in.: historyczny układ urbanistyczny miasta Gorzów Śląski (lokacja z XIII w.).

Audyt krajobrazowy województwa opolskiego

Marszałek Województwa Opolskiego sporządził Audyt krajobrazowy województwa opolskiego przyjęty Uchwałą nr XIV/158/2025 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 25 marca 2025 r.

Audyt krajobrazowy to nowe narzędzie polityki przestrzennej na obszarze województwa

opolskiego, ukierunkowane na ochronę, gospodarowanie i planowanie przestrzeni w aspekcie krajobrazowym.

Audyt identyfikuje, charakteryzuje i ocenia wszystkie krajobrazy województwa wskazując te, które mają dla społeczności najwyższe wartości, dostarczając obiektywnych dowodów ich rzeczywistej wyjątkowości (tzw. krajobrazy priorytetowe). Audyt wskazuje również zagrożenia dla krajobrazów oraz rekomendacje dotyczące ich ochrony i zagospodarowania. Dokument stanowi istotną podstawę do planowania przestrzennego na poziomie wojewódzkim i gminnym, wspierając samorządy terytorialne w podejmowaniu decyzji dotyczących zagospodarowania przestrzeni. Adresatami audytu są przede wszystkim jednostki samorządu terytorialnego, organy administracji publicznej oraz instytucje zajmujące się ochroną środowiska i planowaniem przestrzennym. Może on być także cennym źródłem informacji dla inwestorów, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców województwa zainteresowanych ochroną krajobrazu.

Podstawę prawną opracowania audytu krajobrazowego stanowi Ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (24.04.2015 r.), transponowana do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 38 upzp), a zakres jego tematyki określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (j.t. Dz. U. z 2024 r. poz. 537).

Prace merytoryczne nad sporządzeniem audytu krajobrazowego województwa opolskiego rozpoczęły się na podstawie Uchwały nr 1142/2019 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 24 lipca 2019 r. w sprawie przystąpienia do prac nad sporządzeniem projektu Audytu krajobrazowego województwa opolskiego.

Dokument jest opracowaniem pionierskim, sporządzonym po raz pierwszy w historii województwa opolskiego, a jego weryfikacja prowadzona będzie z częstotliwością nie rzadziej niż raz na 20 lat.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym poprzez krajobraz priorytetowy należy rozumieć krajobraz szczególnie cenny dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, i jako taki wymagający zachowania lub określenia zasad i warunków jego kształtowania.

Na terenie gminy Gorzów Śląski nie wyznaczono krajobrazów priorytetowych.

Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby planu ogólnego Gminy Gorzów Śląski

Opracowanie przedstawia strukturę środowiska przyrodniczego z zaznaczeniem jego podstawowych komponentów i zachodzących między nimi związków. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego dały podstawę do zdiagnozowania i określenia predyspozycji przyrodniczych, do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze oraz oceną przydatności środowiska pod różne sposoby użytkowania i formy zagospodarowania terenu.

Ekofizjograficzne uwarunkowania dla zagospodarowania przestrzennego:

Obszary pełniące funkcje przyrodnicze

Do obszarów o szczególnym znaczeniu dla prawidłowego funkcjonowania środowiska

przyrodniczego zalicza się:

- **lasy ochronne;**
- **obszary o szczególnych walorach przyrodniczych** objęte ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Są to obszary o różnym reżimie ochronności, podlegające przepisom odrębnym:
 - Rezerwat przyrody Kozłowickie Grądy,
 - Użytek ekologiczny Starorzecze Proсны 1;
- dla **pomników przyrody** obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- **zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne** uzupełniające funkcje ochronne lasów (ochrona przed erozją, spływami wód powierzchniowych) oraz ułatwiają migrację gatunków;
- **zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe**, w tym w szczególności zbiorowiska podmokłe występujące w obniżeniach dolinnych;
- **zieleni urządzonej**, w tym zieleni towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej, ciągom komunikacyjnym, zieleni towarzysząca obiektom sakralnym i cmentarzom, stanowiąca ważne uzupełnienie gminnego systemu przyrodniczego.

Ograniczenia i wytyczne wynikające z położenia w obrębie obszarów chronionych na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Prawne ograniczenia w zagospodarowaniu terenów gminy Gorzów Śląski wynikają m.in. z przepisów dotyczących obszarów chronionych. Zasady ochrony wartości przyrodniczych na obszarach objętych formami przyrody zostały także szczegółowo i indywidualnie dla każdego obszaru określone w aktach ustanawiających te obszary, a dodatkowo także w planach ochrony i planach zadań ochronnych.

Rezerwat przyrody "Kozłowickie Grądy"

Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych oraz dydaktycznych ekosystemów lasów liściastych.

Użytek ekologiczny Starorzecze Proсны I

Dla użytku ekologicznego mają zastosowanie przepisy rozporządzenia nr 0151/P/9/2203 Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Op. z 2003 r. nr 109, poz. 2304).

Ograniczenia wynikające z istniejących zagrożeń naturalnych

Położenie obszaru gminy w obrębie doliny rzecznej Proсны determinuje istotne ograniczenia w docelowym zagospodarowaniu i użytkowaniu części terenów.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody oraz prowadzenia działalności z zakresu przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania, a także lokalizowania nowych cmentarzy oraz wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, w tym wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału.

Ustalenie ww. zakazów i ograniczeń w zagospodarowaniu terenów położonych w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią jest szczególnie istotne z uwagi na konieczność ochrony zdolności retencyjnych terenów dolin rzecznych, a także adaptacji

miasta do zmieniających się warunków klimatycznych, których skutkiem jest występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych – nawałnych opadów, powodzi miejskich czy suszy.

W gminie Gorzów Śląski zagrożone zalaniem są tereny uprawne oraz gospodarstwa rolne, zlokalizowane w dolinie rzeki Proсны.

Na terenie objętym planem występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. c Prawa wodnego, tj. obszar między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału.

Na terenie gminy występują:

- granice obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. a ustawy Prawo wodne, tj. obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$),
- granice obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. b ustawy Prawo wodne, tj. obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$),
- granice obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$),
- wał przeciwpowodziowy.

Na przedmiotowym obszarze obowiązują zakazy, zgodne z ustawą Prawo wodne.

Dolina rzeki Proсны jest obszarem stałego występowania zagrożenia powodziowego. Występują dwa typy powodziowo - roztopowe i opadowo zalewowe. Powodzie roztopowe występują na przełomie zimy i wiosny (marzec, kwiecień) i są spowodowane tajaniem pokrywy śniegowej. Natomiast powodzie opadowe są spowodowane długotrwałymi lub intensywnymi opadami deszczu w miesiącach letnich (lipiec, sierpień).

W granicach gminy nie występują udokumentowane osuwiska czy tereny narażone na ruchy masowe ziemi.

Ograniczenia wynikające z położenia w obrębie GZWP nr 325 Zbiornik Częstochowa (W)

Obecnie brak. Do czasu udokumentowania oraz ustanowienia obszarów ochronnych wody GZWP nr 325 Zbiornik Częstochowa (W) podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne.

Północno-wschodnia granica Gminy Gorzów Śląski przylega do granicy Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 325 Zbiornik Częstochowa (W) i wymaga szczególnej ochrony.

Obszar GZWP nr 325 jest zlokalizowany w południowej części Polski i zajmuje powierzchnię 778,9 km². Położony jest w całości w obrębie Wyżyny Śląsko-Krakowskiej i leży na obszarze dorzecza środkowej Odry: Warty i Liswarty. Jest to w przeważającej części rejon rolniczy, 60% powierzchni stanowią użytki rolne.

Poziomem zbiornikowym są utwory jury środkowej, które dobrze rozpoznano na podstawie odsłoneń oraz bardzo licznych wierceń poszukiwawczych i badawczych za rudami żelaza. Główny poziom wodonośny stanowi najniższe ogniwo jury środkowej, utwory aalenu i dolnego bajosu, określane nazwą regionalną jako warstwy kościeliskie. Jest to kompleks piasków i piaskowców różnoziarnistych o spoiwie getytowym, z domieszką żwirów

kwarcowych, z przewarstwieniami mułków i mułowców. Ze względu na zaangażowanie tektoniczne, tym samym zdyslokowanie utworów środkowojurajskich, strefy nieciągłości tektonicznych mogą być drogami migracji wód podziemnych. Nie mają one jednolitego charakteru, a ich wodonośność jest uzależniona od sposobu wypełnienia strefy uskokowej, ale ich zrzuty w kilku miejscach powodują przerwanie ciągłości warstwy wodonośnej. Zbiornik ma charakter porowy, miejscami porowo-szczelinowy. Wodoprzewodność jest zróżnicowana i średnio mieści się w granicach 192–720 m²/d. Współczynnik filtracji w partiach stropowych wynosi 6,7 m/d, a w spągu przy przejściu do ilasto-piaszczystej serii warstw łysieckich jest znacznie niższy i wynosi 2,4 m/d.

Zbiornik nr 325 jest położony na obszarze, na którym utwory mezozoiczne zapadają monoklinalnie ku północnemu wschodowi, są one przykryte bezpośrednio utworami czwartorzędowymi, a w części północno-zachodniej, na niewielkim obszarze, utworami neogeńskimi. Pas wychodni utworów jury środkowej, o szerokości 0,5 km, rozciąga się od północnego zachodu ku południowemu wschodowi, tj. od Zdziechowic i Praszki do Poraja i stanowi obszar bezpośredniego lub pośredniego zasilania poziomu wodonośnego jury środkowej. Wody podziemne z tego poziomu odpływają ku północnemu wschodowi, tj. do centrum niecki szczecińsko-łódzko-miechowskiej. Zwierciadło wody ma charakter napięty, jedynie w wąskim pasie wychodni swobodny lub quasi swobodny. W poszczególnych otworach zwierciadło wody stabilizuje się na głębokości kilku, do kilkunastu metrów. Głębokość poziomu wodonośnego wynosi od kilkunastu do ponad 200 m, a miąższość wynosi od 20 m w rejonie wychodni, do 40–50 m w rejonie Kłobucka i Częstochowy.

Jakość wód podziemnych jest zróżnicowana, na ogół dobra, ale niemal na całym obszarze zbiornika wody podziemne wykazują podwyższone stężenie żelaza (0,05–5,0 mg/dm³) i manganu (0,01–0,4 mg/dm³). Wody podziemne na obszarze dawnych kopalń rud żelaza zanieczyszczono w wyniku zatopienia wyrobisk nieczynnych kopalń. Zawartość żelaza w wodach tym rejonie jest nadal wysoka (do 47,6 mg/dm³), podobnie jak manganu (do 2,5 mg/dm³) i siarczanów (100–400 mg/dm³).

Ograniczenia wynikające z występowania stref ochronnych ujęć wód

W obrębie stref ochronnych, obejmujących wyłącznie tereny ochrony bezpośredniej, obowiązują zakazy i nakazy zgodnie z decyzjami Dyrektora Zarządu Zlewni.

Na terenie Gminy Gorzów Śląski nie ustanowiono stref ochronnych obejmujących tereny ochrony pośredniej.

Ograniczenia wynikające z występowania złóż kopalin

Zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 54 ze zm.) w planie ogólnym gminy wymagane jest uwzględnienie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji. Zgodnie z przepisami prawa złoża kopalin podlegają ochronie, a eksploatację złóż prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobywania i zagospodarowania kopaliny. Obecnie na terenie gminy Gorzów Śląski znajdują się 4 udokumentowane złoża kopalin. Są to złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej, piasków i żwirów.

Ograniczenia wynikające z występowania gleb chronionych

Na terenie gminy występują gleby zaliczane do wysokich klas bonitacyjnych (klasy II, IIIa i

IIIb), które są chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) o ochronie gruntów rolnych i leśnych, i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Ograniczenia wynikające z występowania gruntów leśnych

Grunty leśne podlegają ochronie na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

Ograniczenia wynikające z niekorzystnych warunków budowlanych

Łagodna rzeźba terenu nie stwarza problemów dla rozwoju osadnictwa. Niekorzystne warunki posadowienia budynków występują fragmentami na terenie całej gminy. Na ograniczenia zabudowy wpływa wysoki poziom wód gruntowych, słabonośne grunty w podłożu. Niekorzystne warunki posadowienia budynków dotyczą przede wszystkim terenów dolin rzecznych – podmokłych, grząskich, narażonych na mgły i zastoiska.

3. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Analizowano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju oraz oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska.

4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Monitoring skutków wdrażania i funkcjonowania ustaleń planu ogólnego, tj. zgodność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z określonymi strefami planistycznymi oraz gminnymi standardami urbanistycznymi będzie prowadzony przez Radę Miejską Gorzowa Śląskiego na bieżąco, w trakcie procedury uchwalania mpzp.

5. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko ze względu na znaczne oddalenie obszaru gminy od granic państwa. Ponadto ustalenia projektu planu ogólnego dotyczą jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych – z uwagi na kierunkowy, ogólny charakter dokumentu oraz brak wskazania konkretnych inwestycji nie ma podstaw do prognozowania transgranicznego oddziaływania na środowisko.

6. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.

Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Przedmiotem oceny zawartej w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego gminy Gorzów Śląski. W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13 b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13 a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy.

Zapisy planu ogólnego gminy Gorzów Śląski będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego, dotycząca jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.).

7. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO OBSZARU OBJĘTEGO SPORZĄDZANIEM PLANU OGÓLNEGO

7.1 Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowaniach

Gmina Gorzów Śląski jest gminą miejsko-wiejską położoną w północno-wschodniej części województwa opolskiego, w powiecie oleskim na pograniczu z województwem łódzkim. Sąsiaduje z następującymi gminami: Praszka, Olesno, Radłów, Byczyna, Kluczbork (województwo opolskie) oraz Skomlin i Łubnice (województwo łódzkie). Granice: północna, południowa i zachodnia są granicami sztucznymi, natomiast granica wschodnia gminy przebiega wzdłuż rzeki Proсны.

Powierzchnia gminy wynosi 153,67 km², z czego 18,68 km² położonych jest w granicach administracyjnych miasta Gorzowa Śląskiego. Łączna powierzchnia gminy stanowi 15,81 % powierzchni powiatu oleskiego oraz 1,64 % powierzchni województwa opolskiego.

Siedzibą urzędu miejskiego jest położone w środkowo-wschodniej części gminy miasto Gorzów Śląski. W skład gminy obok miasta wchodzi 14 sołectw. Należą do nich:

- Budzów,
- Dębina,
- Goła,

- Jamy,
- Jastrzygowice,
- Kobyla Góra,
- Kozłowice,
- Kozłowice,
- Krzyżanowice,
- Nowa Wieś,
- Pakoszów,
- Skrońsko,
- Uszyce,
- Zdziechowice.

Najwyżej położony punkt w gminie zlokalizowany jest na południowy zachód od miejscowości Goła, na Płaskowyżu Helenowskim, natomiast najniżej usytuowany jest obszar położony w dolinie rzeki Proсны.

Powierzchnia całkowita gminy wynosi 15 367 ha. Największą powierzchnię gminy zajmują użytki rolne. Udział użytków rolnych w powierzchni gminy jest zauważalnie wyższy od danych notowanych dla kraju, województwa, a także powiatu oleskiego.

W strukturze użytkowania użytków rolnych największy udział mają grunty orne. Znaczny jest także udział łąk oraz pastwisk.

Gorzów Śląski to gmina o charakterze typowo rolniczym. Decydują o tym nie tylko rolnicy indywidualni, ale również wielokulturowe gospodarstwa rolne zajmujące się produkcją roślinną i zwierzęcą. Znacznie mniej rozwinięte jest przetwórstwo rolno-spożywcze.

Przeciętna wielkość gospodarstw wynosi ok. 15 ha, a główne kierunki produkcji rolnej to uprawa zbóż głównie pszenicy, ziemniaków, rzepaku, hodowla trzody chlewnej i niewielkiej ilości bydła mlecznego i rzeźnego. Struktura zasiewów to: zboża 70%, uprawy przemysłowe 20%, pozostałe stanowią 10% zasiewów. Rolnictwu sprzyja również niskie skażenie powietrza bowiem gmina położona jest z dala od głównych regionalnych centrów przemysłowych, i pozbawiona jest nadmiernego przemysłu wprowadzającego zanieczyszczenia do środowiska naturalnego.

7.2 Położenie geograficzne, rzeźba terenu i geologia

Wg Regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego gmina Gorzów Śląski leży w obrębie podprowincji Wyżyny Śląskiej makroregionu Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej, w obrębie dwóch jednostek mazoregionalnych:

- Progu Woźnickiego – zwanego Progiem Górnotriasowym obejmującego zachodnią i północno-zachodnią część gminy i reprezentowanego przez region Płaskowyżu Helenowskiego z kotlinką gorzowską,
- Obniżenia Liswarty-Proсны – obejmującego wschodnią, północną i północno-wschodnią część gminy.

Granica pomiędzy wydzielonymi jednostkami fizyczno-geograficznymi przebiega wzdłuż zachodniej krawędzi doliny Proсны, poza obrębem zabudowy wiejskiej Krzyżanowic, Zdziechowic i Uszyc.

Pod względem morfologicznym obszar gminy cechuje się rzeźbą o charakterze falisto-pagórkowatym i pagórkowatym w środkowej i południowej części gminy, urozmaiconą szeroką, płaskodenną doliną rzeki Proсны w części wschodniej i północnej oraz płaskodenną kotlinką gorzowską. Zmienność hipsometryczna terenu jest znaczna, od ok. 180 m n.p.m. w dolinie Proсны w rejonie Uszyc do ok. 267 m n.p.m. na Płaskowyżu Helenowskim, na południowy-zachód od miejscowości Goła.

Morfologia terenu Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej nawiązuje ściśle do budowy geologicznej terenu, przejawiając się naprzemiennym położeniem wyniesień zbudowanych z odpornych piaskowców wychodni środkowojurajskich i wapieni, piaskowców i zlepieńców środkowotriasowych oraz obniżeniami wypreparowanymi w miękkich osadach iłowcowo-mułowcowych dolnej i środkowej jury, przykrytych osadami trzeciorzędowymi i czwartorzędowymi. Obniżenia te wykorzystywane są przez lokalny układ hydrograficzny górnej Liswarty, a na terenie gminy Gorzów Śląski przez rzekę Prosnę (współczesna dolina wykorzystuje preglacjalną dolinę Pra-Proсны).

Pod względem morfologicznym na obszarze gminy wydzielić można następujące jednostki morfologiczne:

- dna holocenijskich dolin rzecznych z akumulacyjnymi terasami zalewowymi, wznoszącymi się 1-3 m ponad poziom wody na rzece, zbudowane z piasków i żwirów, z lokalnie rozwiniętą pokrywą madową. Rzeźba charakterystyczna dla całego ciągu dolinnego Proсны i jej dopływów. Teren na ogół płaski, spadki terenu nie przekraczające 2%,
- wyższą terasę nadzalewową, wzniesioną 3-8 m ponad poziom wody na rzece, zbudowaną z piasków i żwirów plejstoceńskich. Rzeźba charakterystyczna dla doliny Proсны, Piaski i Skrońskiego Potoku. Teren na ogół płaski, spadki terenu nie przekraczające 2%,
- wysoczyznę wodnolodowcową, płaską, o deniwelacjach terenu 3-5 m, zbudowaną z piasków i żwirów wodnolodowcowych, miejscami na glinach zwałowych. Spadki terenu utrzymują się w granicy 0-3%. Tereny takie występują w strefie krawędziowej Płaskowyżu Helenowskiego i Obniżenia Liswarty-Proсны. Lokalnie w obrębie wysoczyzny zaznaczają się kilkunastometrowe pagóry kemowe (rejon Krzyżanowic, Zdziechowic, na południe od Uszyc),
- wysoczyznę morenową falistą i pagórkowatą o deniwelacjach terenu 5-30 m, zbudowaną z piasków i żwirów wodnolodowcowych, plejstoceńskich, miejscami z glin zwałowych, piasków i żwirów moreny czołowej i kemów oraz wychodni piaskowców, iłowców i mułowców dolno i środkowo i dolnojurajskich. Spadki terenu w granicach 3-5%, lokalnie 10-15% rzeźba charakterystyczna dla środkowej, południowej i wschodniej części gminy.

7.3 Budowa geologiczna, warunki budowlane

Gmina Gorzów Śląski leży na pograniczu dwóch jednostek geologicznych: monokliny przedsudeckiej i monokliny śląsko – krakowskiej. Podłoże geologiczne terenu gminy stanowią utwory jury i trzeciorzędu, które przykryte są od powierzchni zmiennej miąższości warstwą utworów czwartorzędowych zarówno plejstoceńskich i holocenijskich.

Osady mezozoiczne zapadające łagodnie w kierunku północno-wschodnim reprezentowane są przez utwory jury dolnej występujące pod czwartorzędem lub na powierzchni, prawie na całym obszarze gminy. Są to piaski i słabo spojone piaskowce o miąższości 30 – 50 m.

Utwory jury dolnej na powierzchni lub płytko pod powierzchnią zalegają w miejscowościach Czerwone Osiedle, Siwe Osiedle, Folwark Buczak, Pawłowice Gorzowskie, Zofiówka, Goła, na południe od Uszyc. Na przeważającej części obszaru gminy utwory jury dolnej przykryte są osadami czwartorzędowymi, jedynie w części północnej (powyżej Uszyc) zalegają warstwy trzeciorzędowe (piaski, żwiry, ropy, ropy margliste o miąższości do 30 m). Jedynie na niewielkich fragmentach terenu pod utworami czwartorzędowymi występują osady triasu dolnego (rejon Piaseczna) reprezentowane przez ropy i ropy oraz utwory jury środkowej (rejon Zdziechowic), wykształcone w postaci piasków i piaskowców. Nad utworami piaszczystymi zalegają warstwy ropy, mułków i mułowców o miąższości 30 – 80 m.

Miąższość osadów czwartorzędowych waha się od 0 m na obszarach wychodni jurajskich do około 60 m w dolinie Proсны. Osady czwartorzędowe na obszarach pozadolinnych występują w południowej i północno – wschodniej części gminy. Wykształcone są w postaci glin zwałowych, piasków i żwirów wodnolodowcowych stadiału maksymalnego zlodowacenia środkowopolskiego oraz piasków i żwirów moreny czołowej, glin zwałowych, piasków i żwirów lodowcowych oraz kemów stadiału warciańskiego zlodowacenia środkowopolskiego. W obrębie terenów przydolinnych cieków wodnych osady czwartorzędowe wykształcone są w postaci piasków i żwirów wodnolodowcowych teras nadzalewowych wieku plejstoceńskiego, teras zalewowych wieku holoceniowego, piasków i glin deluwialnych oraz torfów w dolinie Proсны.

W budowie geologicznej gminy Gorzów Śląski przeważają w szczególności utwory piaszczyste i piaszczysto – żwirowe genezy lodowcowej, a także piaskowce, mułowce, ropy środkowojurajskie, dało to podstawę do prowadzenia eksploatacji surowców mineralnych dla potrzeb lokalnej gospodarki. Utwory te od wielu lat stanowiły i stanowią bazę surowcową dla eksploatacji kruszywa naturalnego oraz bazę eksploatacyjną dla celów przemysłowych surowca ilastego ceramiki budowlanej.

Z budową geologiczną związane są dwa główne uwarunkowania:

- przydatność podłoża dla posadowienia obiektów kubaturowych,
- możliwość pozyskania surowców naturalnych.

Teren Gminy Gorzów Śląski z punktu widzenia warunków budowlanych można uznać za korzystny. Większość powierzchni gminy zajmują piaski, żwiry i gliny, które należą do gruntów nośnych o korzystnych warunkach geotechnicznych. Dobre warunki do posadowienia obiektów kubaturowych mają tereny wysoczyzn. Zdecydowanie niekorzystne dla budownictwa są obszary dolin, gdzie występują grunty słabo-nośne i nienośne.

7.4 Surowce mineralne

Na terenie Gminy Gorzów Śląski aktualnie udokumentowano 4 złoża kopalni.

Złoża kopalni występujące na terenie gminy Gorzów Śląski

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Rodzaj kopaliny
1.	Czerwone Osiedle	złożo eksploatowane	surowce ilaste ceramiki budowlanej
2.	Krzyżanowice	złożo eksploatowane	piaski i żwiry

3.	Zdziechowice	złoże eksploatowane	piaski i żwiry
4.	Krzyżanowice I	złoże eksploatowane	piaski i żwiry

7.5 Gleby

Analiza struktury typologicznej i rodzajowej gleb wskazuje, że na terenie gminy przeważają gleby średnio dobre i dobre, głównie żytńio-ziemniaczanych i żytnich-najśłabszych kompleksów glebowych, wytworzonych na glinach pyłowych ciężkich, średnich i lekkich, wytworzonych na glebach zwałowych, piaskach gliniastych i piaskach pyłowych lekkich, piaskach i żwirach rzecznych. Są to głównie gleby średnie i ciężkie w uprawie, stanowiące potencjał rozwojowy dla gospodarki gminy. Większość kompleksów glebowych kwalifikuje się do kompleksów żytnich oraz w niewielkiej części do kompleksów pszennych, korzystnych dla upraw pszenno-buraczanych.

W strukturze przestrzennej wydzielić można część północną, o warunkach glebowych mniej korzystnych dla rozwoju rolnictwa, z glebami wytworzonymi na glinach pyłowych oraz piaskach słabogłacjalnych, piaskach i żwirach, części południowej z glebami wytworzonymi na glinach pyłowych, glinach zwałowych ciężkich oraz glinach i łąkach oraz części południowo-wschodniej, z glebami wytworzonymi z piasków gliniastych lekkich i piasków słabogliniastych na piaskach lekkich i żwirach.

Właściwości gleb jako jednego z podstawowych elementów środowiska przyrodniczego decydują przed wszystkim o przydatności rolniczej. Wśród czynników antropogenicznych istotny wpływ na zanieczyszczenia gleb mają emisje gazowe i pyłowe ze źródeł energetycznych, przemysłowych i motoryzacyjnych oraz zbyt intensywna gospodarka rolna.

Zgodnie z danymi Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG) na terenie gminy Gorzów Śląski największy udział stanowią gleby średnie – 44,2 %, natomiast najmniejszy gleby bardzo lekkie – 5,7%. Kategoria agronomiczna gleby wpływa na jej podatność na suszę - gleby bardzo lekkie (bardzo podatne), gleby lekkie (podatne), średnie (średnio podatne), ciężkie (mało podatne).

Na terenie gminy Gorzów Śląski dominują gleby orne klasy IVa (średniej jakości lepsze), natomiast nie występują gleby klas I (najlepsze) i II (bardzo dobre).

7.6 Użytkowanie gruntów

Gorzów Śląski to gmina o charakterze typowo rolniczym. Decydują o tym nie tylko rolnicy indywidualni, ale również wielokulturowe gospodarstwa rolne zajmujące się produkcją roślinną, zwierzęcą, prowadzeniem gorzelnii. Znacznie mniej rozwinięte jest przetwórstwo rolno-spożywcze.

Przeciętna wielkość gospodarstw wynosi ok. 15 ha, a główne kierunki produkcji rolnej to uprawa zbóż głównie pszenicy, ziemniaków, rzepaku, hodowla trzody chlewnej i niewielkiej ilości bydła mlecznego i rzeźnego. Struktura zasiewów to: zboża 70%, uprawy przemysłowe 20%, pozostałe stanowią 10% zasiewów. Rolnictwu sprzyja również niskie skażenie powietrza bowiem gmina położona jest z dala od głównych regionalnych centrów przemysłowych, i pozbawiona jest nadmiernego przemysłu wprowadzającego zanieczyszczenia do środowiska naturalnego.

7.7 Hydrologia i hydrogeologia

Wody powierzchniowe

Przez teren gminy przebiega dział wodny II rzędu pomiędzy dorzeczami Odry i Warty. Fragment terenu w południowo – zachodniej części gminy położony jest w zlewni rzeki Stobrawy, stanowiącej dopływ III rzędu Odry. Pozostała część gminy odwadniana jest przez rzekę Prosnę. Jest to rzeka III-rzędu, stanowiąca lewy dopływ Warty. Źródła Proсны znajdują się w okolicy Wolęcina (gmina Radłów). Rzeka uchodzi do Warty w dolinie Pyzdrskiej (poza terenem opracowania). Całkowita długość rzeki wynosi 216,8 km. Z wyjątkiem odcinka źródłiskowego (do Pomykowa) rzeka jest uregulowana. Poza terenami źródłiskowymi, szerokość doliny Proсны wynosi maksymalnie 1 km, przeciętnie jednak szerokość kształtuje się w okolicy 300 – 400 m. Sama rzeka ma szerokość ok. 5-7 m, przy głębokości ok. 0,3-1,2 m i przepływie ok. 0,25-1,5 m³/s. Średni spadek rzeki wynosi ok.1,5%. Jest to rzeka o gruntowo-deszczowo-śnieżnym ustroju zasilania, co klasyfikuje ją do rzek o zmiennym przepływie, z niżówkami letnio-jesiennymi oraz wezbrzeniami w okresie roztopów wiosennych. Zagrożenie powodzią jest jednak niewielkie i dotyczy głównie łąk położonych w dolinie.

Kluczowe znaczenie dla terenu gminy, ale także dla województwa opolskiego ma ochrona zasobów i jakości wód w zlewni chronionej rzeki Proсны – wyznaczonej jako jedna z 4 strategicznych zlewni w województwie.

Uzupełnieniem systemu hydrograficznego gminy są małe, krótkie, słabowodne ciekі stanowiące o zróżnicowaniu przestrzennym gęstości sieci rzecznej, najwyższej w dolinie rzeki Proсны (0,75 – 1,25 km/km²) i nieznacznie zmniejszającej się w kierunku zachodnim, osiągając najniższe wartości w obrębie kompleksów leśnych rejonu Goła – Budzów (0,50 – 0,75 km/km²). Rzeka Piaska, dopływ Proсны o długości ok. 12 km, to niewielka rzeka o charakterze zbliżonym do naturalnego, w jej dolinie występuje wiele elementów wzbogacających krajobraz tj. zabagnienia, trzcinowiska itp.

Dopływem Proсны o bardzo interesującym przebiegu jest Potok Skroński. Na odcinku źródłiskowym tworzy liczne, niewielkie wodospady, które wraz z otaczającym bogatym lasem dębowo-grabowym i bukowym stanowią o wysokiej atrakcyjności krajobrazu. Ponadto do cieków podstawowych zaliczana jest rzeka Pawłowiczanka.

Na terenie gminy brak jest naturalnych zbiorników wodnych, z wyjątkiem starorzeczy w dolinie Proсны. Występują tu jedynie małe stawy oraz zbiorniki poeksploatacyjne, wypełnione wodą rowy przeciwczołgowe oraz zbiorniki o innej genezie.

Teren gminy Gorzów Śląski jest położony na obszarze 5 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych.

Jednolite Części Wód Powierzchniowych w zasięgu, których leży gmina Gorzów Śląski

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCPW
1.	RW600011184171	Proсна od Wyderki do Dopływu spod Wójcina
2.	RW600016184169	Pratwa
3.	RW600010184119	Proсна do Wyderki
4.	RW600009184154	Wojślówka
5.	RW600010132311	Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia

Wody podziemne

Teren gminy Gorzów Śląski znajduje się na terenie dwóch Jednolitych Części Wód Podziemnych – nr 81 (PLGW600081) oraz 97 (PLGW600097).

JCWPd nr 81 posiada cztery piętrawodonośne: czwartorzędowe (poziom gruntowy (Q1), poziom międzymorenowy (Q2)), piętro neogeńskie, kredowe oraz jurajskie (poziom jury dolnej, środkowej, górnej). JCWPd przedstawia strukturę i funkcjonowanie systemu hydrogeologicznego, położonego obrębie zlewni rzeki Proсны. Obszar występowania zwykłych wód podziemnych w granicach zlewni uznaje się za wielowarstwowy system wodonośny wód podziemnych w utworach kenozoicznych i mezozoicznych, powiązanych układem krążenia z wodami powierzchniowymi. Granice systemu są granicami hydrodynamicznymi, stąd należy on do systemów przejściowo zamkniętych. Proсны jest osią drenażu wszystkich poziomów wodonośnych, zaś jej dopływy związane są hierarchicznie z poszczególnymi drenażami poziomów. W strefach wododziałowych ciekł przeważnie drenują pierwszy poziom wodonośny, zaś w dolnym biegu stopniowo zasilane są z poziomów wód wgłębnych. W układzie pionowego krążenia wód, granicę górną systemu stanowi powierzchnia terenu ze strefą aeracji w poziomie gruntowym lub gliny morenowej iły o charakterze słabo-przepuszczalnym o zróżnicowanej miąższości. Granica dolna systemu jest słabo zarysowana i występuje na zmiennej głębokości od 300 do ponad 600 m. Z jednej strony stanowi ją układ warstw ilasto-mułkowatych, praktycznie nieprzepuszczalnych z drugiej zaś granica odnawialności wód w poziomach kredy, jury i triasu. Strukturę hydrogeologiczną systemu tworzy bardzo zróżnicowany układ warstw przepuszczalnych, słabo-przepuszczalnych i bardzo słabo-przepuszczalnych w utworach czwartorzędowego, neogenu, kredy, jury i górnego triasu.

JCWPd nr 97 posiada cztery piętra wodonośne – czwartorzędowe, neogeńskie, kredowe oraz triasowe. Zasilanie wód podziemnych pięter wodonośnych odbywa się w wyniku bezpośredniej lub pośredniej – poprzez utwory wyżejległe, infiltracji wód opadowych. Naturalnymi strefami drenażu wszystkich pięter wodonośnych są główne ciekł wodne.

Gmina Gorzów Śląski położona jest pomiędzy trzema głównymi zbiornikami wód podziemnych (GZWP) – GZWP nr 311 Zbiornik rzeki Proсны, GZWP nr 324 Dolina kopalna Kluczbork oraz GZWP nr 325 Zbiornik Częstochowa (W) (północno-wschodnia granica Gminy Gorzów Śląski przylega do granicy GZWP nr 325).

7.8 Zaopatrzenie w wodę

Wszystkie miejscowości w gminie Gorzów Śląski są wyposażone w sieć wodociągową. Na terenie gminy Gorzów Śląski wyznaczono jedynie bezpośrednie strefy ochronne ujęć wód podziemnych, z których gmina zaopatrywana jest w wodę pitną:

- ujęcie Gorzów Śląski – składające się z zespołu trzech studni, w tym dwóch czynnych, które czerpią wodę z poziomu jurajskiego; wydajność eksploatacyjna ujęcia wynosi 40 m³/h, natomiast wydajność maksymalna według pozwolenia wodnoprawnego to 60 m³/h;
- ujęcie Uszyce – składające się z zespołu dwóch czynnych studni, które czerpią wodę z poziomu jurajskiego; wydajność eksploatacyjna ujęcia wynosi 20 m³/h, natomiast wydajność maksymalna według pozwolenia wodnoprawnego to 60 m³/h;
- ujęcie Goła – składające się z zespołu dwóch czynnych studni, które czerpią wodę z poziomu jurajskiego; wydajność eksploatacyjna studni nr 1 wynosi 7 m³/h, a studni nr 2 5,7 m³/h; natomiast wydajność maksymalna całego ujęcia według pozwolenia

wodnoprawnego to 40 m³/h.

7.9 Warunki klimatyczne

W Gminie Gorzów Śląski dominuje powietrze polarno-morskie i polarno-kontynentalne, wywołujące dużą dobową i roczną zmienność pogody.

Najczęściej występującymi kierunkami wiatrów są wiatr zachodni i południowo-zachodni. Stosunkowo duży udział mają też wiatry z kierunków wschodniego i południowo-wschodniego. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 2,9 m/s. Udział silnych wiatrów o prędkościach większych niż 10 m/s wynosi 4% w roku.

Z ruchami mas powietrza bezpośrednio wiąże się także zachmurzenie, które wynosi 6,6 stopnia przy średniej wartości dla Polski 6,4 (w skali 11-sto stopniowej).

Nasłonecznienie wynosi średnio w ciągu roku 4 – 4,2 godziny na dobę.

Temperatura średnioroczna osiąga 7,6-8 °C, najcieplejszym miesiącem jest lipiec (17,6-17,9 °C), najzimniejszym styczeń (1,5-2,2 °C). Okres wegetacyjny roślin wynosi ok. 220 dni.

Niezwykle ważnymi elementami klimatu są wilgotność i opady. Wilgotność kształtuje się na poziomie 80%. Opady kształtują się w granicach 650 - 700 mm rocznie.

7.10 Szata roślinna

W podziale geobotanicznym Szafera (1977) badany teren leży w granicach Krainy Wyżyny Śląskiej należącej do Poddziału Pasa Wyżyn środkowych.

Cały obszar gminy, w zależności od warunków glebowych, powinny porastać różnego rodzaju zbiorowiska leśne. Dość zasobne siedliska glebowe warunkują występowanie głównie lasów liściastych. Dominującymi zespołami potencjalnej roślinności naturalnej, czyli takiej, która opanowałaby ten teren po zaprzestaniu na

nim obecnej działalności człowieka są: na większości obszaru gminy "kwaśne" buczyny niżowe (*Luzulo pilosae*-Fagetum) oraz żyzne buczyny niżowe (*Melico*-Fagetum); w dolinie Proсны lęgi jesionowo - olszowe (*Circaeo*-*Alnetum*), a w dolinach jej dopływów podgórskie lęgi jesionowe (*Carici Remotae* - *Fraxinetum*) lub (*Astrantio* – *Fraxinetum*); w części zachodniej gminy niżowo - wyżynne eutroficzne lasy jodłowe z grabem i dębem zwane "czarnym lasem" będące regionalną postacią lasów typu grądowego; niżowe dąbrowy acidofilne typu środkowoeuropejskiego (*Calamagrostio*-*Quercetum petraeae*), grądy subkontynentalne (*Tilio* - *Carpinetum*) - w obniżeniu Proсны, świetliste dąbrowy (*Potentillo Albae* - *Quercetum*) - we wschodniej części gminy) oraz kontynentalne bory mieszane (*Pino* - *Quercetum*) - (małe fragmenty w północnej części gminy).

Lasy

W gminie Gorzów Śląski lasy zajmują 3 891 ha, tj. 25,3 % powierzchni gminy. Wskaźnik lesistości gminy jest niższy od przeciętnej lesistości województwa (44,0%) i kraju (29,6%). Niski udział lasów w strukturze użytkowania gruntów jest wynikiem dużej presji na ich rolnicze wykorzystanie, w związku ze znaczną przydatnością gleb dla funkcji rolniczych. Lasy występują tu w postaci stosunkowo niewielkich powierzchni otoczonych przez łąki i grunty orne. Najslabiej zalesiona jest północna część gminy (okolice Zdziechowic i Uszyc) oraz tereny na południowy zachód od miasta Gorzów Śląski. Tereny o większej lesistości znajdują się w środkowej części gminy.

W związku ze stosunkowo dobrą zasobnością gleb powinny dominować tu lasy liściaste. Obecnie jednak największe powierzchnie zajmują lasy iglaste o charakterze sztucznie nasadzonych monokultur sosnowych. Mają one najczęściej niewielką wartość przyrodniczą,

gdyż są to przeważnie zbiorowiska wtórne, ze sztucznie nasadzoną sosną na siedliskach grądu lub dąbrowy. W bardzo ubogim pod względem florystycznym runie tych lasów dominują różne gatunki jeżyn (*Rubus* sp.div. oraz trzcinnik piaskowy (*Calamagrostis epigejos*), szczególnie bujnie rozwijające się w partiach nadmiernie prześwietlonych. Większość lasów jest własnością skarbu państwa, którymi zarządzają Lasy Państwowe. Wchodzą one w skład 2 nadleśnictw: Olesno (niewielki fragment obrębu Olesno) oraz Kluczbork, zajmuje większość obszaru gminy (część obrębu Gorzów Śląski).

Na terenie gminy dominują siedliska boru mieszanego świeżego, małe powierzchnie zajmują lasy mieszane świeże i wilgotne, bór świeży i las świeży; gatunkiem dominującym jest sosna, małe fragmenty zajmują tu także dęby, brzozy, buki, olchy, świerki, graby i modrzewie, dominują tu drzewostany do 60 lat, ale na znacznych powierzchniach występują tu także drzewa ponad 80-letnie.

Jako drzewostany cenne należy traktować drzewostany (a także fragmenty wyłączeń) wielogatunkowe, różnowiekowe o zróżnicowanej strukturze pionowej i bogactwie roślinności dna lasu. Także na specjalne traktowanie zasługują grupy drzew porastające bagna, brzegi stawów i cieków wodnych, obrzeża lasu. Do drzewostanów cennych można zaliczyć:

- w obrębie Gorzów Śląski – wydzielania: 213h, k, l, m, 214f, g, 222f, zlokalizowane w południowej części gminy.

Ekosystemy nieleśne

Oprócz formacji leśnych istotnym elementem uzupełniającym i różnicującym teren gminy są użytki zielone, występujące głównie w dolinach cieków wodnych. W dolinie Proсны i innych większych cieków, na terenach nie zalesionych i nie zajętych pod uprawę roli występują różnego rodzaju zbiorowiska szuwarowe oraz wilgotnych łąk i turzycowisk. Seminaturalne i antropogeniczne zbiorowiska żyznych łąk kośnych z klasy (*Molinio - Arrhenatheretea*) na obszarze gminy Gorzów Śląski są spotykane dosyć rzadko i najczęściej są tylko fragmentarycznie wykształcone i zubożałe pod względem florystycznym. Łąki świeże 2 rzędu (*Arrhenatheretalia*) są najczęściej spotykanymi zbiorowiskami łąkowymi na tym obszarze. Występują na wyższych terasach doliny Proсны i użytkowane są jako łąki kośne lub kośno - pastwiskowe. Są to zbiorowiska bardzo ubogie pod względem florystycznym. Łąki wilgotne z rzędu (*Molinietalia*) występują na niższych terasach Proсны, na siedliskach łągów i grądów niskich. Intensyfikacja rolnictwa spowodowała zmiany w składzie i strukturze tych zespołów, dlatego też są najczęściej dosyć ubogie w gatunki i zajmują małe powierzchnie. Fragmenty lepiej wykształcone występują m.in. koło Zdziechowic i Uszyc. Do najczęściej spotykanych i najlepiej wykształconych należą płaty należące do zespołu sitowia leśnego (*Scirpetum sylvatici*) oraz zespołu wiaźówki błotnej i bodziszka błotnego *Filipendulo - Geranietum*, które wykształcają się nad brzegami rowów melioracyjnych i strumieni oraz w miejscach silnie podmokłych. Większość zbiorowisk łąkowych, zwłaszcza wrażliwych na zmiany wilgotnościowe, należy na tym terenie do potencjalnie zagrożonych. Zaprzestanie wykaszania lub zmiana sposobu ich użytkowania oraz melioracja jest przyczyną zarastania wielu łąk łąkami trzcinnika piaskowego (*Calamagrostis epigejos*), różnymi gatunkami nawłoci (*Solidago* sp) oraz wrotyczem pospolitym (*Tanacetum vulgare*).

Proсны i jej starorzecza, nieliczne sztuczne zbiorniki wodne oraz małe cieki i rowy melioracyjne stanowią dogodne siedliska dla rozwoju zbiorowisk wodnych, które reprezentowane są na terenie gminy Gorzów Śląski przez nieliczne zbiorowiska z klasy (*Lemnetea* i *Potamogetonetea*). Zbiorowiska wodne w zależności od warunków siedliskowych przedstawiają różne postacie organizacji - od dobrze wykształconych

fitocenoz, skupiających większość gatunków charakterystycznych, do agregacji jednogatunkowych, trudnych do identyfikacji. Najczęściej spotykanym zbiorowiskiem wodnym na terenie gminy Gorzów Śląski jest zespół rzęsy drobnej i spirodeli wielokorzeniowej (*Lemno-Spirodeletum polyrhizae*), który występuje często w różnego rodzaju płytkich zbiornikach wodnych. W zbiorowisku tym najczęściej dominuje jeden gatunek charakterystyczny rzęsa drobna (*Lemna minor*). Zespół moczarki kanadyjskiej (*Elodeetum canadensis*) spotykany jest na rozproszonych stanowiskach w różnego rodzaju ciekach i drobnych zbiornikach wodnych na obszarze całej gminy.

W obrębie terenów intensywnej produkcji rolnej do najcenniejszych elementów przyrodniczych zaliczyć należy zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne, a także układy zieleni przydrożnej (np. okolice Uszyc, Zdziechowic, Jam) i obudowy biologicznej cieków. Pełnią one bardzo ważne funkcje ekologiczne, krajobrazowe i ochronne.

Ekosystemy łąkowe wraz z ekosystemami leśnymi i zadrzewieniami tworzą mozaikę o dużym znaczeniu biocenotycznie - środowiskowym i stanowią element urozmaicający krajobraz.

7.11 Fauna

Fauna miejska

Zróżnicowanie obszaru gminy wpływa dodatnio na różnorodność nie tylko świata roślinnego, ale również fauny znajdującej się na jej terenie. Obszary leśne, podmokłe, łąki, pastwiska, doliny rzeczne, bagna i torfowiska, całe to bogactwo siedlisk powoduje, że chętnie bytuje tu ponad 100 gatunków ptaków, wiele gatunków gadów i płazów oraz ssaków oraz bardzo bogaty świat owadów.

Zwierzęta związane z siedliskami ludzkimi, charakterystyczne dla terenów miejskich to przede wszystkim gatunki synantropijne. Wśród ssaków należy wymienić: szczura wędrownego (*Rattus norvegicus*) i mysz domową (*Mus musculus*), a także mysz polną (*Apodemus agrarius*). Poza tym w sadach i ogrodach spotkać można drobne ssaki owadożerne: kreta (*Talpa europaea*) i ryjówkę aksamitną (*Sorex araneus*). Ornitofaunę miejską tworzą m.in.: gołąb miejski (*Columba livia domestica*), synogarlica turecka (sierpówka) (*Streptopelia decaocto*), jerzyk (*Apus apus*), jaskółki: oknówka (*Delichon urbica*), dymówka (*Hirundo rustica*), kawka (*Coryus monedula*), rasa miejska kosa (*Turdus merula*), Kopciuszek (*Phoenicurus ochruros*), wróbel domowy (*Passer domesticus*), a także gawron (*Coryus frugilegus*), sójki (*Garrulus glandarius*), sroki (*Pica picca*), kwiczoł (*Turdus pilaris*), sikory bogatki (*Parus major*) i modraszki (*Parus caeruleus*). Tereny miejskie zamieszkują również kruki (*Coryus corax*) i szpaki (*Sturnus vulgaris*).

Wśród ptaków śpiewających występują m.in.: kosy (*Turdus merula*), skowronki (*Alauda arvensis*), słowiki rdzawe (*Luscinia megarhynchos*), zięby (*Fringilla coelebs*), drozdy śpiewaki (*Turdus philomelos*), kopciuszki (*Phoenicurus ochruros*) i inne.

Należy podkreślić, iż niektóre wymienione powyżej gatunki reprezentują różne siedliska i nie są ściśle związane z jednym środowiskiem. Wynika to z faktu, iż ptaki mogą żerować w innym miejscu niż gniazdują.

Fauna wodna jest nieliczna na terenie miasta, ze względu na brak zbiorników wodnych warunkujących dogodne warunki rozmnażania i rozwoju. Jedynie w dolinie Prosnicy spotkać można żabę trawną (*Rana temporaria*) oraz ślimaka winniczka (*Helix pomatia*).

Fauna terenów rolniczych i leśnych

Fauna typowa dla otwartych pól uprawnych i łąk na terenie gminy występuje licznie. Wśród

drobnych ssaków spotkać można: polnika (*Microtus aryalis*), karczownika (*Anvola terrestris*), nornicę rudą (*Clethrionomys glareolus*), mysz zaroślową (*Apodemus syhaticus*) i mysz leśną (*Apodemus flavicollis*), badylarkę (*Micromys minutus*), darniówkę zwyczajną (*Pitymys subterraneus*), oraz piżmaka (*Ondatra zibethica*). Często spotykać tu można także zająca szaraka (*Lepuscapensis*).

Z terenami otwartymi związane są m.in.: skowronek (*Alauda an/ensis*), pliszkiż siwa (*Motacilla alba*) i żółta (*Motacilla flava*). Wśród zakrzewień śródpolnych spotyka się trznadłe (*Emberiza citrineila*), gąsiorke (*Lamus colurio*), potrzyszczę (*Miliaria calandra*), pokląskwy (*Saxicola rubetra*) i makolągwy (*Carduelis cannabind*).

Na polach i łąkach żerują także gatunki gnieźdzące się w lasach lub osiedlach ludzkich. Są to bociany (*Ciconia ciconid*), myszołowy (*Buteo buteo*), kruki (*Corvus corax*), wrony (*Corvus corone cornix*) i kawki (*Corvus moneduid*), sierpówki (*Streptopelia decaocto*) oraz szpaki (*Sturnus yulgaris*), a także wróble – domowe (*Passer domesticus*) i mazurki (*Passer montanus*). Ponadto występują tu: kuropatwy (*Perdix perdix*) i przepiórki (*Cotumix coturnix*), oraz bażanty (*Phasianus colchicus*) należące do grupy ptaków łownych.

Z kompleksami leśnymi związane są: sarny (*Capreolus capreolus*), jelenie (*Cerws elaphus*), dziki (*Sus scrofa*) i lisy (*Vulpes Vulpes*). Liczne spotykana w lasach i parkach jest wiewiórka (*Sciurus vulgaris*). Występują tu także tchórze (*Mustela putorius*), kuny: domowa (*Martes foina*) i leśna (*Martes martes*) reprezentujących rodzinę łasicowatych oraz należący do tej samej rodziny borsuk (*Meles meles*) spotykany jest w lasach.

Ptaki drapieżne gniazdujące na terenach zalesionych to m.in.: myszołów (*Buteo buteo*) i krogulec (*Accipiter nisus*). Występują tu także sowy: uszata (*Asio otus*) i puszczyk (*Strix aluco*) oraz dzięcioł duży (*Dendrocopos major*) i rudziki (*Erithacus rubecula*). Ptaki śpiewające reprezentuje m.in.: kos (*Turdus merula*), drozd śpiewak (*Turdus philomelos*), świstunka leśna (*Phylloscopus sibilatrix*), pierwiosnek (*Phylloscopus collybita*), piecuszek (*Phylloscopus trochilus*), a także kowalik (*Sitta europaea*) i Wilga (*Oriolus oriolus*), które oprócz skraju lasu zamieszkują dodatkowo parki i ogrody.

Z ciekami wodnym związane jest także występowanie kaczki krzyżówki (*Anas platyrhynchos*), zimorodka (*Alcedo atthis*) i remiza (*Remiz pendulinus*). Spośród gadów wymienia się jaszczurkę zwinkę (*Lacerta agilis*), jaszczurkę żyworodną (*Lacerta vivipara*) i padalca (*Anguis fragilis*). Można spotkać także spotkać zaskrońca (*Natrix natrix*) oraz żmiję zygzakowatą (*Vipera barus*).

7.12 Formy ochrony przyrody

Obszar Gminy Gorzów Śląski objęty jest ochroną prawną wynikającą z ustawy o ochronie przyrody. Ochrona przyrody oznacza ochronę wartości ekologicznych, naukowych, dydaktycznych, estetycznych oraz cech stanowiących o tożsamości przyrodniczej regionu. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) elementami środowiska objętymi ochroną na podstawie w/w ustawy są następujące formy ochrony przyrody:

- parki narodowe,
- rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,

- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo –krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

W Gminie Gorzów Śląski znajdują się następujące obszary chronione:

- rezerwat przyrody,
- użytek ekologiczny,
- pomniki przyrody.

7.12.1 Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody Kozłowickie Grądy

Rezerwat utworzony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 4 grudnia 2024 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Kozłowickie Grądy".

Rezerwat przyrody pod nazwą „Kozłowickie Grądy” położony jest na terenie gmin: Olesno i Gorzów Śląski, w powiecie oleskim, w województwie opolskim.

Powierzchnia rezerwatu to 31,50 ha.

Celem ochrony przyrody w tym rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych oraz dydaktycznych ekosystemów lasów liściastych.

Obszar rezerwatu obejmuje dobrze zachowane siedliska leśne wzdłuż źródłkowych odcinków potoków. Na dnice niewielkich, ale dobrze wykształcone dolin, wzdłuż naturalnie meandrujących potoków, wykształciły się łągi olszowo-jesionowe, nawiązujące składem gatunkowym do podgórszych łąg *Carici remotae-Fraxinetum* z dominującą olchą czarną *Alnus glutinosa*. W północnej części rezerwatu, przy niewielkim potoku, wykształciły się płaty bagiennej olszyny górskiej *Caltho laetae-Alnetum*, w runie której dominuje knieć błotna *Caltha palustris* i kozłek całolistny *Valeriana simplicifolia*; wzdłuż cieków występują łąki rzeżuchy gorzkiej *Cardamine amara*. Poprzecinane dolinkami wzniesienia porastają z kolei grądy subkontynentalne *Tilio cordatae-Carpinetum betuli*. W drzewostanie dominuje dąb szypułkowy *Quercus robur* z domieszką graba pospolitego *Carpinus betulus*, klonu jaworu *Acer pseudoplatanus* i buka pospolitego *Fagus sylvatica*. W ich runie stwierdzono perlówkę jednokwiatową *Melica uniflora* oraz masowo występującą przytulię wonną *Galium odoratum*. Wody potoków są siedliskiem m.in. dla szklarnika leśnego *Cordulegaster boltonii*, tj. rzadkiego gatunku ważki, objętego ochroną i ujętego w krajowej Czerwonej Księdze Bezkręgowców w kategorii VU – gatunek wysokiego ryzyka narażony na wyginięcie.

Droga wojewódzka prowadząca z Olesna do Gorzowa Śląskiego rozdziela rezerwat na dwie części: wschodnią i zachodnią.

Na terenie rezerwatu obowiązują zakazy określone w art. 15 ustawy o ochronie przyrody (w tym m.in. zakaz poruszania się poza wytyczonymi szlakami, zakłócania ciszy, zakaz biwakowania czy też niszczenia roślin).

7.12.2 Użytki ekologiczne

Użytek ekologiczny Starorzecze Proсны 1, który zajmuje 19,3 ha uznano za prawnie chroniony już w 1996 r. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie nr 0151/P/9/2003 Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003 r. Użytek stanowią obszary bagienne, częściowo na glebach torfowych, z licznymi kępami drzew i krzewów

oraz pozostałością starorzeczy, powołane dla ochrony pozostałości ekosystemów, które mają znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk.

7.12.3 Pomniki Przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie (art. 40 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). W tabeli poniżej znajduje się wykaz pomników w gminie.

Na terenie gminy Gorzów Śląski zlokalizowanych jest 11 pomników przyrody.

7.13 Powiązania ekologiczne

W przestrzeni przyrodniczej ważną rolę spełniają korytarze ekologiczne. System obszarów obejmuje przede wszystkim doliny i pradoliny rzek, którymi mogą przemieszczać się organizmy zwierzęce i diaspory roślinne oraz rozległe tereny (np. puszcze, duże kompleksy łąk, bagien), w których skupia się zasadnicza część różnorodności biologicznej. Korytarze ekologiczne, aby spełniały swoją funkcję, muszą tworzyć sieć powiązanych przestrzennie obszarów.

Główne cele wyznaczania i ochrony korytarzy to:

- przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych i zapewnienie funkcjonalnych połączeń między poszczególnymi regionami kraju,
- zapewnienie możliwości funkcjonowania stabilnych populacji gatunków roślin i zwierząt,
- ochrona i odbudowa bioróżnorodności w kraju i Europie,
- stworzenie spójnej sieci obszarów chronionych, które zapewnią optymalne warunki do życia możliwie dużej liczbie gatunków.

Korytarze o znaczeniu międzynarodowym i krajowym

Przez teren gminy Gorzów Śląski przechodzi korytarz ekologiczny „Stawy Milickie – Bory Sobrawskie”. Pełni on niezwykle ważną rolę przyrodniczą, łączy cenne kompleksy leśne, doliny rzeczne i tereny podmokłe, umożliwiając swobodne przemieszczanie się zwierząt.

Korytarze o znaczeniu regionalnym

Ważną rolę w zachowaniu łączności przestrzennej struktur ekologicznych odgrywają korytarze rangi regionalnej. Naturalnymi korytarzami ekologicznymi tego typu są przede wszystkim doliny rzeczne. Korytarze regionalne odgrywają ważną rolę łącznikową dla obszarów naturalnych i cennych przyrodniczo oraz chronionych w skali kraju i ponadkrajowej.

Korytarze o znaczeniu lokalnym

Na terenie gminy występują także tereny spełniające funkcję lokalnych ciągów ekologicznych zapewniających łączność pomiędzy terenami o istotniejszym znaczeniu. Są to lokalne płaty leśne, tereny podmokłe oraz użytki zielone i doliny lokalnych, często okresowych cieków lub

rowów melioracyjnych porośnięte krzewami bądź drzewami, wąwozy, szpalery drzew na miedzach i inne tereny aktywne biologicznie. Odgrywają one zasadniczą rolę dla zachowania lokalnych populacji różnych gatunków i siedlisk, stanowiąc przestrzeń migracji organizmów na mniejszych odległościach.

Dla obszaru Polski została opracowana sieć korytarzy ekologicznych, która obejmuje zarówno korytarze główne (o znaczeniu międzynarodowym) oraz korytarze uzupełniające (o znaczeniu krajowym). Gmina Gorzów Śląski leży w obrębie korytarza ekologicznego Stawy Milickie –Bory Stobrowskie.

7.14 Zasoby krajobrazowego

Europejska Konwencja Krajobrazowa podkreśla znaczenie krajobrazu jako podstawowego komponentu europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Krajobraz jest jednym z istotnych elementów kształtujących jakość życia ludzi. Ochrona krajobrazu wymaga podjęcia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu oraz ukierunkowania i harmonizowania zmian, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Na ogólną fizjonomię krajobrazu wpływa ukształtowanie terenu, wartości przyrodnicze (szata roślinna), sposób użytkowania terenu oraz wartości kulturowe.

Atrakcyjność krajobrazu naturalnego, obszary leśne, rozległe użytki zielone oraz pola czy doliny rzeczne stanowią o niezwykłych walorach krajobrazowych i przyrodniczych gminy Gorzów Śląski.

Do bardziej atrakcyjnych krajobrazowo i przyrodniczo terenów należą doliny rzeki Proсны wraz z dopływami i doliny cieków wraz z towarzyszącymi im terenami łąk i pastwisk, a także kompleksy leśne, stanowiące korytarze ekologiczne i wentylacyjno – klimatyczne.

Atrakcyjność turystyczną gminy podnoszą liczne zabytki kultury materialnej.

8. STAN ZASOBÓW I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

8.1 Stan środowiska

Biorąc pod uwagę zdrowie ludzi najistotniejsze znaczenie mają zanieczyszczenia wody pitnej, w mniejszym stopniu zanieczyszczenia powietrza. Natomiast dla funkcjonowania ekosystemów podstawowe znaczenie mają zanieczyszczenie powietrza lub wód powierzchniowych, które wpływają na procesy życiowe roślin i zwierząt, oraz zmieniające stan środowiska, takie jak eutrofizacja, powodująca niekorzystne zmiany w ekosystemie wód, zakwaszenie oraz uciążliwości powodowane hałasem.

Powietrze atmosferyczne

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszenie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska oceny stanu powietrza dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowiska. Oceny dokonuje się w strefach, w tym w aglomeracjach.

Na terenie województwa mazowieckiego wydzielone zostały 2 strefy, gmina Gorzów Śląski została zaliczona do strefy opolskiej.

Klasyfikacja strefy opolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia za rok 2024

Rok	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji												
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	Pył PM 2,5	Pył PM 10	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃	
2023	A	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	D2

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim za rok 2024

Do rocznej oceny jakości powietrza, poza pomiarami w stacjach automatycznych i manualnych, wykorzystano metody modelowania matematycznego, uwzględniające rzeźbę terenu oraz wpływ pól meteorologicznych zmiennych w czasie i przestrzeni na transport zanieczyszczeń, uzyskując tym samym szczegółowe wyniki imisji zanieczyszczeń powietrza dla całego województwa. Zgodnie z wynikami ww. modelowania na terenie gminy Gorzów Śląski w 2024 r. stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10.

Dla pozostałych zanieczyszczeń tj. dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu, tlenków azotu, ozonu oraz benzo(a)pirenu, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyłe zawieszonym PM10 odpowiednio poziomy dopuszczalne lub docelowe zostały dotrzymane. W ocenie uzyskały klasę A.

Wody powierzchniowe

Jakość wód powierzchniowych zależy od wielu czynników, zarówno naturalnych, jak i antropogenicznych. Chemizm wód determinują: budowa geologiczna zlewni, klimat, typ gleb występujących w sąsiedztwie cieków, a także urbanizacja, uprzemysłowienie i rolnictwo. Istotny wpływ na zanieczyszczenie wód ma ilość pobieranej wody oraz odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych, a także ingerencja w budowę koryta rzeki.

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z ustawy Prawo wodne. Badania prowadzone przez GIOŚ mają na celu przede wszystkim dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym (lub potencjalnie ekologicznym) i stanie chemicznym rzek w województwie, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczeniach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi.

W układzie zlewniowym, obszar gminy znajduje się w zasięgu pięciu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych:

- RW600011184171 - Prosna od Wyderki do Dopływu spod Wójcina,
- RW600009184169 - Pratwa,
- RW600010184119 - Prosna do Wyderki,
- RW600009184154 - Wojsławka,
- RW600010132311 - Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia.

Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych w gminie Gorzów Śląski

numer i nazwa JCWP	Prosna od Wyderki do Dopływu spod Wójcina RW600011184171	Pratwa RW600009184169	Prosna do Wyderki RW600010184119

status	SZCW - silnie zmieniona część wód	NAT – naturalna część wód	NAT – naturalna część wód
stan (ogólny)	zły stan wód	zły stan wód	zły stan wód
rodzaj presji determinującej stan wód	<p>presje troficzne - odpływ miejski (wody opadowe) oraz nawożenie i depozycja,</p> <p>presje hydromorfologiczne - prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne,</p> <p>presje chemiczne - rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski;</p>	<p>presje troficzne - odpływ miejski (wody opadowe) oraz nawożenie i depozycja,</p> <p>presje hydromorfologiczne - prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne;</p>	<p>presje troficzne - odpływ miejski (wody opadowe),</p> <p>presje hydromorfologiczne - budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne,</p> <p>presje chemiczne - rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznane (substancje zakazane);</p>
cele środowiskowe	umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości), dobry stan chemiczny;	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, dobry stan chemiczny;	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot ogólny,, MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [fluoranten(w), kadm(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry;
ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona	zagrożona	zagrożona
odstępstw	tak, dla danej JCWP	tak, dla danej JCWP	tak, dla danej JCWP

a	zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu), tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (mniej rygorystyczny cel);	zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu);	zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu), tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (mniej rygorystyczny cel);
Jcw przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi;	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi;	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi;
Jcw przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych;	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych;	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych;
obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG - obszary wrażliwe na eutrofizację	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia

wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych	wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód;	roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód;	roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód;
obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	Tak - Dolina rzeki Proсны, Dolina Proсны, Starorzecze Proсны II, Starorzecze Proсны I, dwa użytki ekologiczne (bez nazwy);	Tak - Dolina rzeki Proсны, Dolina Proсны, Rozalia;	Tak - Załęczański Park Krajobrazowy, Lasy Stobrawsko-Turawskie, Dolina Proсны, Załęcze – Polesie, Otuliny Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, Nad Wyderką, Oczko Sołtysy, Olszynka, Kąpieliska, Jelonki, użytek ekologiczny (bez nazwy);
obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym;	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym;	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym;

numer i nazwa JCWP	Wojśławka RW600009184154	Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia RW600010132311
status	NAT – naturalna część wód	NAT – naturalna część wód
stan (ogólny)	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań)	zły stan wód

	biologicznych w JCWP)	
rodzaj presji determinującej stan wód	presje hydromorfologiczne - prostowanie koryta - rzeki główne;	presje troficzne - odpływ miejski (wody opadowe) oraz nawożenie i depozycja, presje hydromorfologiczne - prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne, obiekty mostowe - rzeki pozostałe, presje chemiczne - rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski;
cele środowiskowe	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, dobry stan chemiczny;	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylene(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry;
ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona	zagrożona
odstępstwa	brak	tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu), tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (mniej rygorystyczny cel);
Jcw przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi;	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi;

przeznaczoną do spożycia przez ludzi		
Jcw przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych;	TAK - JCWP przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych;
obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG - obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód;	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód;
obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	Tak - Starorzecze Proсны II;	Tak - Lasy Stobrawsko-Turawskie, Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą, Pradolina i źródłiska rzeki Stobrawa, Lęgowisko, Torfowisko;
obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym;	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym;

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022

Wody podziemne

Podstawowymi kierunkami środowiskowymi w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych jest utrzymanie lub poprawa ich jakości w celu zachowania dobrego stanu ilościowego oraz chemicznego. Badania w zakresie stanu chemicznego wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Przedmiotem monitoringu są jednolite części wód podziemnych (JCWPd), w tym części uznane za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu. Jednolita część wód podziemnych jest w dobrym stanie, jeżeli zarówno jej stan ilościowy jak i chemiczny, określono jako dobry.

Gmina Gorzów Śląski położona jest w zasięgu dwóch Jednolitych Części Wód Podziemnych: JCWPd nr 81 (PLGW200081) oraz JCWPd nr 97 (PLGW200097).

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2022) wody podziemne ww. JCWPd nr 81 oraz JCWPd nr 97 charakteryzują się dobrym stanem ilościowym i chemicznym oraz nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy).

JCWPd nr 84 znajdują się w wykazie wód podziemnych przeznaczonych do poboru na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Charakterystyka JCWPd na terenie gminy Gorzów Śląski

kod JCWPd	stan chemiczny	stan ilościowy	ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	zidentyfikowane presje znaczące
PLGW200081	dobry	dobry	niezagrożona	brak zidentyfikowanej presji powodującej zagrożenie dla stanu JCWPd (brak czynnika sprawczego)
PLGW200097	dobry	dobry	niezagrożona	pobór punktowy z ujęć wód podziemnych

źródło: Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022

W 2022 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych. Próbkę wód podziemnych pobrano w 1404 punktach pomiarowych. Na terenie gminy Gorzów Śląski nie wyznaczono punktów pomiarowych.

8.2 Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń

Główne zagrożenia środowiska występujące na terenie gminy Gorzów Śląski to:

- niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej. Spływ nieoczyszczonych ścieków bytowych niesie za sobą zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych, powierzchniowych oraz gleb, a tym samym siedlisk i żyjących tam gatunków zwierząt – należy konsekwentnie zwiększać powierzchnię obszarów skanalizowanych, a w przypadku terenów, gdzie jest to niemożliwe ze względów technicznych lub ekonomicznych – regularnie kontrolować częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków,
- niska emisja – zanieczyszczenie powietrza w wyniku ogrzewania budynków – ogólnym rozwiązaniem dla ograniczenia niskiej emisji jest modernizacja indywidualnych systemów grzewczych i termomodernizacja budynków,

- hałas, którego głównym źródłem są drogi powiatowe i drogi gminne – możliwe jest ograniczenie uciążliwości akustycznych poprzez lokalizację pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg przebiegających przez tereny zabudowane, modernizację nawierzchni drogowych (wymiana na cichą nawierzchnię).

9. TENDENCJE ZMIAN ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

Na terenie gminy Gorzów Śląski w ciągu ostatnich lat znacznie poprawiła się jakość środowiska, związane jest szczególnie z rozbudową infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki ściekowej, modernizacją instalacji grzewczych i źródeł ciepła, doborem niskoemisyjnych paliw, termomodernizacją budynków, a także z rozpowszechnianiem informacji o odnawialnych źródłach energii i ich efektywnym wykorzystaniu dla potrzeb ciepłowniczych oraz podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców.

Analiza polityki przestrzennej Gminy Gorzów Śląski zawarta w dotychczas opracowywanych dokumentach (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gorzów Śląski przyjęte uchwałą Nr XLVI/353/2010 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 30 września 2010 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski, zmienione uchwałą Nr XXXIII/157/2016 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski) pozwala stwierdzić, że dalszy rozwój zagospodarowania przestrzennego będzie wykazywał tendencje do uzupełniania i zagęszczania istniejącej zabudowy, z możliwością wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych, podporządkowując się z reguły istniejącemu i projektowanemu układowi drogowemu oraz sieci infrastruktury technicznej, z jednoczesnym zachowaniem ciągłości terenów funkcjonujących przyrodniczo oraz uwzględnieniem obowiązujących zakazów i nakazów na obszarach objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody.

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.

Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do końca 2025 roku.

Plan ogólny jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jego normatywna część dotyczy najważniejszych ustaleń w zakresie strefowania obszaru gminy oraz ustaleń nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych.

10. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

10.1 Identyfikacja głównych zagrożeń

Zagrożenie osuwiskowe

Osuwisko jest to powtarzająca się skłonność do osuwania się wywoływana warunkami zewnętrznymi lub przyczynami wewnętrznymi. Są to procesy spływania, spełzywania, osuwania się oraz obrywania i osuwania skał. Ruchy skał odbywają się w postaci osuwania i obrywu.

W dokumentach planistycznych istnieje obowiązek uwzględniania terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy - ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130) oraz ustawa z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82), zgodnie z którą ochrona gruntów rolnych i leśnych polega m.in. na zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej/leśnej, powstającym wskutek działalności nierolniczej/nieleśnej i ruchów masowych ziemi (art. 3 ust. 1 pkt 2 oraz art. 3 ust. 2 pkt 2). Obowiązek prowadzenia obserwacji i rejestru terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (art. 110a ust. 1) posiada starosta.

Na obszarze Gminy Gorzów Śląski nie występują udokumentowane osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi.

Zagrożenie powodziowe

Obszar gminy Gorzów Śląski jest narażony na występowanie powodzi i podtopień, co związane jest z przepływającą przez analizowany teren rzeką Prosną.

Na terenie objętym planem występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. c Prawa wodnego, tj. obszar między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału.

Na terenie gminy występują:

- granice obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. a ustawy Prawo wodne, tj. obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$),
- granice obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. b ustawy Prawo wodne, tj. obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$),
- granice obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$),
- wał przeciwpowodziowy.

Na przedmiotowym obszarze obowiązują zakazy, zgodne z ustawą Prawo wodne.

Dolina rzeki Proсны jest obszarem stałego występowania zagrożenia powodziowego. Występują dwa typy powodziowo - roztopowe i opadowo zalewowe. Powodzie roztopowe występują na przełomie zimy i wiosny (marzec, kwiecień) i są spowodowane tajaniem pokrywy śniegowej. Natomiast powodzie opadowe są spowodowane długotrwałymi lub intensywnymi opadami deszczu w miesiącach letnich (lipiec, sierpień).

Hałas

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu LAeqD w porze dziennej i LAeqN w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB.

Poziomy dopuszczalne zostały określone dla dwóch grup wskaźników mających zastosowanie:

- w prowadzeniu długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzania map akustycznych oraz Programów ochrony środowiska przed hałasem:
 - LDWN – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia od godz. 6:00 – 18:00, pory wieczoru od godz. 18:00 – 22:00 oraz pory nocy od godz. 22:00 – 6:00;
 - LN – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku od godz. 22:00-6:00,
- do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:
 - LAeqD jest to równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia, rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 – 22:00,
 - LAeqN – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy, rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 – 6:00.

Klimat akustyczny w istotny sposób wpływa na warunki bytowania i zdrowie człowieka oraz warunki życia zwierząt. Hałas stanowi jedno z istotnych zanieczyszczeń środowiska, które w związku z ciągłym rozwojem komunikacji, wzrastającym uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją stale wzrasta.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz

prowadzonych procesów technologicznych. W przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu przez zakłady przemysłowe, wydawane są dla zakładu decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu (odrębnie dla pory dziennej i nocnej). Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

Gmina Gorzów Śląski nie jest jednostką silnie uprzemysłowioną, w związku z czym największe zagrożenie na terenie gminy stanowi hałas komunikacyjny (drogowy). Główną oś komunikacyjną gminy stanowią drogi krajowe nr 42 i 45 (stanowiące na terenie gminy jeden ciąg komunikacyjny) oraz droga wojewódzka nr 487. Uzupełnienie sieci drogowej stanowią drogi powiatowe oraz gminne.

Hałas kolejowy

Hałas kolejowy na terenie gminy nie występuje.

Hałas lotniczy

Hałas lotniczy w gminie Gorzów Śląski nie występuje.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Wyróżniamy dwa rodzaje źródeł promieniowania elektromagnetycznego:

- naturalne (pole geomagnetyczne Ziemi, Słońce, zjawiska atmosferyczne, promieniowanie kosmiczne, pierwiastki promieniotwórcze),
- sztuczne (wprowadzone do środowiska przez człowieka, tj. obiekty elektroenergetyczne do wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej (napowietrzne linie elektroenergetyczne, stacje transformatorowe, elektrociepłownie, elektrownie), instalacje i urządzenia radiokomunikacyjne (stacje bazowe telefonii komórkowej (SBTK), stacje nadawcze, stacje radiolokacyjne i radionawigacyjne).

Głównymi sztucznymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego w województwie opolskim są instalacje radiokomunikacyjne, emitujące promieniowanie elektromagnetyczne.

Na terenie gminy Gorzów Śląski źródła promieniowania niejonizującego stanowią:

- linie i stacje elektroenergetyczne średniego i niskiego napięcia,
- urządzenia radiokomunikacyjne,
- urządzenia radionawigacyjne i radiolokacyjne,
- stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- radiostacje amatorskie i stacje CB-radio,
- stacje bazowe łączności radiotelefonicznej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne pracujące w przemyśle, placówkach naukowo-badawczych,
- urządzenia powszechnego użytku emitujące PEM, np. aparaty telefonii komórkowej.

W Gorzowie Śląskim na terenie gminy występują 4 stacje bazowe telefonii komórkowej, które są zlokalizowane w następujących miejscowościach: Zdziechowice 193, Uszyce Porąbka(działka nr 963), Gorzów Śląski ul. Leśniki, Gorzów Śląski ul. Towarowa.

TAURON Dystrybucja S.A. nie posiada na terenie gminy Gorzów Śląski źródeł energii, tj. elektrowni wytwarzających energię w sposób konwencjonalny jak i ze źródeł odnawialnych. Nie ma także stacji elektroenergetycznej WN/SN, która stanowiłaby Główny Punkt Zasilania (GPZ) dla odbiorców energii elektrycznej. Mieszkańcy gminy Gorzów Śląski zaopatrywani są w energię elektryczną ze stacji 110/15kV Praszka zlokalizowanej na terenie sąsiedniej gminy, za pośrednictwem sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia. W Gorzowie Śląskim znajduje się rozdzielnia sieciowa 15 kV (RS Gorzów Śląski) zasilana bezpośrednią linią 15 kV z GPZ Praszka. Teren gminy przecina linia 110 kV relacji GPZ Praszka-GPZ Kluczbork oraz linia 400 kV, która jest własnością PSE S.A.

Z RS Gorzów Śląski wyprowadzone są linie 15 kV następujących relacji: RS Gorzów - Kluczbork, RS Gorzów -Pilawy, RS Gorzów -Kostów, RS Gorzów -Pawłowice, RS Gorzów-Olesno, RS Gorzów -15-go Grudnia, RS Gorzów -Młyn.

Do ww. linii SN przyłączone są 62 stacje transformatorowe 15/0,4kV będące własnością TAURON Dystrybucja S.A. Większość stacji transformatorowych 15/0,4kV jest w dobrym stanie technicznym, a ich moc znamionowa dostosowana jest do występujących potrzeb. Istniejące typy stacji umożliwiają w razie konieczności wymianę transformatorów na jednostki o większej mocy.

Aktualnie istniejąca na terenie gminy Gorzów Śląski infrastruktura elektroenergetyczna jest w dobrym stanie technicznym oraz zapewnia zasilanie wszystkim zgłoszonym do przyłączenia obiektom. Moc transformatorów zainstalowanych w GPZ-tach oraz stacjach transformatorowych 15/0,4 Kv pokrywa obecne zapotrzebowanie odbiorców na moc. Należy jednak liczyć się z koniecznością budowy nowych stacji i linii SN inN, podyktowaną potrzebami przyszłych inwestorów.

Dla zapewnienia niezawodności dostaw energii oraz odpowiednich parametrów jakościowych energii elektrycznej TAURON Dystrybucja S.A. prowadzi sukcesywną modernizację istniejących sieci, budowę nowych urządzeń elektroenergetycznych oraz tworzenie optymalnych układów pracy sieci, zgodnie z ustalonymi harmonogramami.

Na terenie gminy Gorzów Śląsk pomiary monitoringu pól elektromagnetycznych wykonane w 2021 roku zostały w punkcie monitoringu w Gorzowie Śląskim przy ulicy Wojska Polskiego, natężenie pól elektromagnetycznych w tym punkcie wynosiło 1,42 V/m.

Zagrożenia dla jakości powietrza

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja antropogeniczna, w szczególności emisja z sektora bytowego tzw. „niska emisja” oraz emisja komunikacyjna.

Miasto Gorzów Śląski jest w pełni zgazyfikowane. Gazociąg średniego ciśnienia jest doprowadzony od strony Praszki, przez wieś Szyszków. Sieć gazowa poprowadzona jest wzdłuż najważniejszych ulic miasta i umożliwia dostawę gazu zarówno do odbiorców przemysłowych, nielimitowych jak i indywidualnych. Na terenie gminy Gorzów Śląski zlokalizowany gazociąg wysokoprężny Bąków-Kozłowice wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową usytuowaną w Kozłowicach oraz gazociąg przesyłowy DN 100 przebiegający przez Gorzów Śląski, Więckowice i Dębinę.

Ciepło odbiorcom dostarczane jest również za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych, obiektów użyteczności publicznej oraz podmiotów gospodarczych. W kotłowniach tych wykorzystywany jest głównie węgiel i biomasa. Nie ma obecnie możliwości zmiany systemu rozwiązań indywidualnych na sieć ciepłą, dlatego ważne są działania z zakresu modernizacji instalacji grzewczych i

źródeł ciepła, doboru niskoemisyjnych paliw, termomodernizacji budynków, rozpowszechniania informacji o odnawialnych źródłach energii i ich efektywnym wykorzystaniu dla potrzeb ciepłowniczych oraz budowy świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania ciepłem.

Emisja komunikacyjna najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg, głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są: tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory, tlenki azotu, pyły zawierające metale ciężkie, pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Zagrożenia dla wód podziemnych i powierzchniowych

Gmina Gorzów Śląski nie posiada sieci kanalizacyjnej na całym swoim terenie.

Oczyszczalnia ścieków dla Gorzowa Śląskiego znajduje się w Praszce. Jest to oczyszczalnia biologiczno-mechaniczna. Ścieki z Gorzowa Śląskiego, w tym z Pawłowic, Kozłowic i Jastrzygowic, trafiają do tej oczyszczalni. Oczyszczalnia jest własnością spółki "Oczyszczalnia Ścieków Praszka", w której udziały posiadają gminy Praszka i Gorzów Śląski.

Nieszczelność szamb stanowi znaczące zagrożenie dla stanu czystości wód podziemnych i powierzchniowych. Należy konsekwentnie zwiększać powierzchnię obszarów skanalizowanych i prowadzić kontrolę wywozu nieczystości.

Stopień zagrożenia zanieczyszczeniami wód podziemnych wynika z geologicznych uwarunkowań, stopnia skażenia pozostałych komponentów środowiska (powietrza, gleb, wód powierzchniowych) oraz charakteru zagospodarowania terenu. Zgodnie z Mapą hydrogeologiczną Polski w południowo-zachodniej części gminy występuje wysoki stopień zagrożenia wód podziemnych, co jest związane z obecnością ognisk zanieczyszczeń na terenach o niskiej odporności głównego poziomu wodonośnego. Duże zagrożenie związane jest z brakiem kanalizacji sanitarnej oraz nawożeniem pól ornych, łąk, pastwisk oraz rolniczym wykorzystaniem ścieków.

Zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody

Zagrożenie środowiska na terenie gminy Gorzów Śląski, w tym obszarów chronionych, wiąże się z obniżaniem walorów krajobrazowych w wyniku postępowania zainwestowania terenów oraz realizacją elementów infrastruktury technicznej i drogowej oraz prowadzeniem intensywnego rolnictwa.

Rezerwat Kozłowickie Grądy

Na terenie objętym planem ogólnym znajduje się część rezerwatu przyrody Kozłowickie Grądy, dla którego obowiązującym aktem prawnym jest zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 4 grudnia 2024 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Kozłowickie Grądy" (Dz. Urz. Woj. Op. z 2024 r. poz. 3246). Zgodnie z jego treścią celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych oraz dydaktycznych ekosystemów lasów liściastych. Wokół rezerwatu nie wyznaczono otuliny.

Na terenie rezerwatu nie obowiązuje plan ochrony.

W celu ochrony rezerwatu na jego terenie wyznaczono strefę otwartą, dla której nie przewidziano żadnych profili dodatkowych.

Użytek ekologiczny Starorzecze Proсны I

Śródleśne bagno będące zarastającym starorzeczem rzeki Proсны.

Dla użytku ekologicznego mają zastosowanie przepisy rozporządzenia nr 0151/P/9/2203 Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Op. z 2003 r. nr 109, poz. 2304).

Na terenie użytku ekologicznego nie obowiązuje plan ochrony.

W celu ochrony rezerwatu na jego terenie wyznaczono strefę otwartą, dla której nie przewidziano żadnych profili dodatkowych.

11. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBU W JAKI TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce między innymi poprzez wprowadzenie w życie odpowiednich aktów prawnych, w tym ustaw i rozporządzeń.

Plan ogólny, którego projekt jest przedmiotem oceny w niniejszej prognozie, jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Plan ogólny nie ustala konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, lecz określa strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne (parametry i wskaźniki urbanistyczne), co ma na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy i harmonijnego zagospodarowania jej przestrzeni, bez niekontrolowanego rozlewu zabudowy.

Ustalenia planu ogólnego są zgodne z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego przyjętym uchwałą nr XLVIII/505/2010 Sejmiku Województwa Opolskiego w dniu 28 września 2010 r.

Za istotne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym, mające znaczenie w skali sporządzanego opracowania, uznano następujące cele:

- ochrona powierzchni ziemi, racjonalne gospodarowanie i zachowania wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych – zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona obiektów i obszarów o cennych walorach przyrodniczych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- ochrona korytarzy ekologicznych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, który jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. (Rio de Janeiro);
- ochrona udokumentowanych złóż kopalin oraz zapewnienie obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż – zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych – zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska;

ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków;

- ochrona gruntów rolnych i leśnych – zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ustalenia planu ogólnego umożliwiają realizację wymienionych powyżej celów. Dzięki odpowiednim rozwiązaniom planistycznym możliwy jest rozwój gospodarczy z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju na terenie gminy Gorzów Śląski.

12. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE, CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOTY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.

Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Przedmiotem oceny zawartej w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego gminy Gorzów Śląski. W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13 b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy. Zapisy planu ogólnego gminy Gorzów Śląski będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ze względu na ogólny i kierunkowy charakter projektu planu ogólnego przyjęto podejście ostrożnościowe, zakładające możliwość wystąpienia potencjalnie niekorzystnych oddziaływań na środowisko. Analiza obejmuje scenariusz maksymalnego zagospodarowania terenów zgodnie z ustaleniami planu ogólnego.

12.1 Oddziaływanie na ludzi

W rozumieniu przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza również znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko (zdrowie ludzi) można mówić w sytuacji, gdy przekraczane są standardy emisyjne oraz dopuszczalne normy hałasu (dopuszczalne normy zanieczyszczeń) określone w przepisach o ochronie środowiska.

Ze względu na ogólny charakter projektu planu ogólnego gminy Gorzów Śląski, który dotyczy strefowania obszaru gminy oraz ustala nieprzekraczalne warunki realizacji inwestycji jedynie w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia i bezpieczeństwa ludzi nie może podlegać dokładnej analizie.

Plan ogólny stanowi podstawę prawną do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Hałas

Zgodnie z art. 114 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się tereny, dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Na terenie gminy Gorzów Śląski obowiązują dwa miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy, projektowanej zabudowy zgodnie z dotychczas obowiązującymi dokumentami planistycznymi oraz tereny planowane do zabudowy zgodnie z wnioskami interesariuszy.

Nie wyklucza się możliwości wystąpienia oddziaływań akustycznych związanych z rozwojem zabudowy oraz wzrostem natężenia ruchu. Oddziaływania te mogą mieć charakter bezpośredni i pośredni, lokalny oraz długoterminowy, a także krótkoterminowy na etapie realizacji inwestycji. Na etapie planu ogólnego nie jest możliwe jednoznaczne określenie skali tych oddziaływań.

Nie ma podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla terenów objętych ochroną akustyczną z uwagi iż, ustalenia dotyczące dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zostały zawarte w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jak również będą one musiały być zawarte w miejscowych planach sporządzanych na podstawie ustaleń planu ogólnego.

W odniesieniu do terenów usługowych oraz terenów produkcyjnych niepodlegających ochronie akustycznej, które mogą powstać w obrębie wyznaczonych stref planistycznych (SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SN, SC, SG) to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach.

Należy podkreślić, że przedsięwzięcia zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.), powinny mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia (można odstąpić od procedury OOS, jeśli odpowiedni organ uzna na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia, że nie będzie ono znacząco oddziaływać na środowisko). W raporcie wykonanym na potrzeby procedury ocenia się wielkość i zasięg oddziaływania na klimat akustyczny, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające.

Pole elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne lub elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są: stacje radiowe i telewizyjne, elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej, urządzenia radiolokacyjne oraz radionawigacyjne. Dopuszczalny poziom pola elektromagnetycznego w zależności od funkcji obszaru określa szczegółowo rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych

w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448).

W Gorzowie Śląskim na terenie gminy występują 4 stacje bazowe telefonii komórkowej, które są zlokalizowane w następujących miejscowościach: Zdziechowice 193, Uszyce Porąbka(działka nr 963), Gorzów Śląski ul. Leśniki, Gorzów Śląski ul. Towarowa.

TAURON Dystrybucja S.A. nie posiada na terenie gminy Gorzów Śląski źródeł energii, tj. elektrowni wytwarzających energię w sposób konwencjonalny jak i ze źródeł odnawialnych. Nie ma także stacji elektroenergetycznej WN/SN, która stanowiłaby Główny Punkt Zasilania (GPZ) dla odbiorców energii elektrycznej. Mieszkańcy gminy Gorzów Śląski zaopatrywani są w energię elektryczną ze stacji 110/15kV Praszka zlokalizowanej na terenie sąsiedniej gminy, za pośrednictwem sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia. W Gorzowie Śląskim znajduje się rozdzielnia sieciowa 15 kV (RS Gorzów Śląski)zasilana bezpośrednią linią 15 kV z GPZ Praszka. Teren gminy przecina linia 110 kV relacji GPZ Praszka-GPZ Kluczbork oraz linia 400 kV, która jest własnością PSE S.A.

Z RS Gorzów Śląski wyprowadzone są linie 15 kV następujących relacji:RS Gorzów - Kluczbork, RS Gorzów -Pilawy, RS Gorzów -Kostów, RS Gorzów -Pawłowice, RS Gorzów-Olesno, RS Gorzów -15-go Grudnia, RS Gorzów -Młyn.

Do ww. linii SN przyłączone są 62 stacje transformatorowe 15/0,4kV będące własnością TAURON Dystrybucja S.A. Większość stacji transformatorowych 15/0,4kV jest w dobrym stanie technicznym, a ich moc znamionowa dostosowana jest do występujących potrzeb. Istniejące typy stacji umożliwiają w razie konieczności wymianę transformatorów na jednostki o większej mocy.

Aktualnie istniejąca na terenie gminy Gorzów Śląski infrastruktura elektroenergetyczna jest w dobrym stanie technicznym oraz zapewnia zasilanie wszystkim zgłoszonym do przyłączenia obiektom. Moc transformatorów zainstalowanych w GPZ-ach oraz stacjach transformatorowych 15/0,4 Kv pokrywa obecne zapotrzebowanie odbiorców na moc. Należy jednak liczyć się z koniecznością budowy nowych stacji i linii SN inN, podyktowaną potrzebami przyszłych inwestorów.

Dla zapewnienia niezawodności dostaw energii oraz odpowiednich parametrów jakościowych energii elektrycznej TAURON Dystrybucja S.A. prowadzi sukcesywną modernizację istniejących sieci, budowę nowych urządzeń elektroenergetycznych oraz tworzenie optymalnych układów pracy sieci, zgodnie z ustalonymi harmonogramami.

Instalacjami wytwarzającymi PEM są także stacje bazowe telefonii komórkowej.

Nie wyklucza się możliwości wystąpienia oddziaływań związanych z emisją pól elektromagnetycznych, związanych z rozwojem infrastruktury elektroenergetycznej i telekomunikacyjnej. Oddziaływania te będą miały charakter lokalny, długoterminowy i ciągły, a ich poziom będzie regulowany przepisami odrębnymi.

Projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji skutkujących wytworzeniem pól elektromagnetycznych ani narażeniem ludzi na pole elektromagnetyczne, a jedynie określa gminny katalog stref planistycznych, w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych. W profilu funkcjonalnym stref planistycznych dopuszczono m.in. tereny infrastruktury technicznej. Brak jest podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pole magnetyczne ma zdolność przenikania przez większość obiektów, dlatego jego ekranowanie jest utrudnione. Przepisy odrębne wymagają zachowania pasów technologicznych od linii elektroenergetycznych, o szerokości w zależności od napięcia, w których zakazuje się m.in. lokalizacji miejsc pobytu ludzi, a tym samym ogranicza ekspozycję ludzi na promieniowanie, co zapewnia stałą ochronę mieszkańcom.

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przez poważną awarię rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. O zaliczeniu zakładu do kategorii o zwiększonym ryzyku (ZZR) lub o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnych awarii decyduje Minister Rozwoju (Dz.U. z 2016 r., poz. 138).

Na terenie gminy istnieje Zakład Zwiększonego Ryzyka CERPOL Sp. z o.o. Kozłowice, ul. Nowa 4, 46-310 Gorzów Śląski, z instalacją technologiczną, która pozwoli zmagazynować łącznie ok. 92 Mg gazu płynnego.

Z ustawy Prawo ochrony środowiska jasno wynika, iż w obrębie zwartej zabudowy miast i wsi zabroniona jest budowa zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, przy czym zapisy te nie dotyczą budowy i rozbudowy zakładów na obszarach określanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako tereny przeznaczone do działalności produkcyjnej, składowania i magazynowania, jeżeli plany te nie zawierają ograniczeń dotyczących zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi. Zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lokalizuje się m.in. w bezpiecznej odległości od siebie, od wielorodzinnych budynków mieszkalnych, od obiektów użyteczności publicznej, od budynków zamieszkania zbiorowego, od obszarów chronionych ustanowionych w trybie ustawy o ochronie przyrody, od upraw wieloletnich, od stref ochronnych ujęć wód oraz obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, od dróg krajowych oraz od linii kolejowych o znaczeniu państwowym. Istniejącym zakładom, dla których bezpieczna odległość nie została zachowana, organy Inspekcji Ochrony Środowiska, po uzyskaniu opinii właściwego organu Państwowej Straży Pożarnej, mogą wydać decyzję w zakresie nałożenia dodatkowych zabezpieczeń technicznych, aby zmniejszyć niebezpieczeństwa, na jakie są narażeni ludzie. W przypadku zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej zlokalizowanych na terenie gminy Gorzów Śląski ustalenia projektu planu ogólnego są zgodne z powyższymi przepisami – przedmiotowe zakłady zlokalizowane są poza zwartą zabudową wsi, a także w bezpiecznej odległości od obiektów wskazanych w przywołanej wyżej ustawie Prawo ochrony środowiska, w tym od budynków mieszkalnych oraz od obszarów chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody.

Ewentualne skutki środowiskowe w wyniku zdarzeń losowych wywołujących poważną awarię przemysłową w skutkach mogą być nieodwracalne, jednak samo ryzyko wystąpienia takich zdarzeń jest znikome. Zakłady stwarzające ryzyko wystąpienia poważnych awarii podlegają bardzo rygorystycznym normom prawnym i są regularnie kontrolowane pod względem zachowania bezpieczeństwa.

Nie wyklucza się możliwości wystąpienia oddziaływań związanych z potencjalnym ryzykiem poważnych awarii przemysłowych, które mogą mieć charakter nagły, bezpośredni i potencjalnie znaczący, jednak ich prawdopodobieństwo jest ograniczone przez obowiązujące przepisy oraz wymagania lokalizacyjne.

12.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny

Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne mają zapobiec niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny funkcjonujące przyrodniczo, co z punktu widzenia ochrony fauny jest korzystne.

Na etapie sporządzania dokumentu, jakim jest plan ogólny, nie ma podstaw do prognozowania negatywnego wpływu na gatunki, zarówno flory, jak i dla fauny. Największym zagrożeniem jest utrata bądź przekształcanie siedlisk. Projekt planu ogólnego zasadniczo nie skutkuje utratą najcenniejszych siedlisk przyrodniczych bądź stanowisk cennych gatunków flory fauny.

Na terenie gminy Gorzów Śląski, podobnie jak na terenie kraju, podstawowe połączenia przestrzenne w formie korytarzy ekologicznych tworzą doliny rzeczne.

Gmina Gorzów Śląski leży w obrębie korytarza ekologicznego Stawy Milickie – Bory Stobrawskie (GKPdC -14).

Korytarz ten posiada znaczenie paneuropejskie – zapewnia przemieszczanie się wszystkich naziemnych gatunków zwierząt zamieszkujących liczne ostoje Natura 2000, w szczególności umożliwia wymianę osobników i dyspersję dużych ssaków – wilka oraz kopytnych, w tym łosia, z silnych populacji wschodnich, do siedlisk położnych w zachodniej Polsce. Odgrywa istotną rolę w zachowaniu łączności ekologicznej pomiędzy ostojami położonymi w Dolinie Wisły i Dolinie Noteci.

Aby zachować ciągłość korytarzy wędrówek i migracji większości gatunków zwierząt, konieczne jest zachowanie charakterystycznych środowisk, w których zwierzęta znajdują bezpieczeństwo oraz dostęp do pożywienia i wody.

Projekt planu ogólnego utrzymuje tereny inwestycyjne w obrębie korytarza ekologicznego zgodnie ze stanem istniejącym i obowiązującymi dokumentami planistycznymi. Przyrost nowych terenów inwestycyjnych (zasięg stref planistycznych, gdzie dopuszcza się tereny budowlane) jest niewielki i dotyczy pojedynczych działek przy istniejącej zabudowie bądź terenów już przeznaczonych pod zabudowę. Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na drożność korytarza ekologicznego, ponieważ w jego obrębie przeważają tereny objęte w planie ogólnym strefą otwartą nad terenami przeznaczonymi pod zabudowę.

Zmiany w lokalnych uwarunkowaniach, które będą miały znaczenie dla funkcjonowania ekosystemów, głównie rolnych będą związane z przeznaczeniem tych terenów pod nowe zainwestowanie. Będzie to związane z zubożeniem występującej tam szaty roślinnej i zmianą warunków bytowania zwierząt. Z uwagi na ograniczoną powierzchnię takich obszarów, zmiany te nie powinny mieć wpływu na ogólny stan zasobów przyrody i warunki ich egzystencji.

Realizacja ustaleń planu ogólnego może powodować przekształcenia siedlisk przyrodniczych oraz zmianę warunków bytowania gatunków. Oddziaływania te mogą mieć charakter bezpośredni i wtórny, długoterminowy oraz lokalny. Z uwagi na koncentrację zabudowy oraz ograniczony zasięg zmian, nie przewiduje się ich znaczącego wpływu na ogólny stan zasobów przyrodniczych.

12.3 Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczna to stopień zachowania naturalnie występujących gatunków oraz zbiorowisk, a także ras zwierząt i form roślin. Różnorodność biologiczna występuje, zatem na trzech poziomach organizacji przyrody: ekosystemowym, gatunkowym, genetycznym.

Ustalenia planu ogólnego poprzez wskazanie stref planistycznych, w których dopuszczono tereny inwestycyjne, przyczyniają się do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej. Będą to zazwyczaj zmiany punktowe, związane z posadowieniem obiektów budowlanych, bądź poprowadzeniem nowych ciągów komunikacyjnych. Istotne jest, że tereny inwestycyjne wskazano przede wszystkim w oparciu o istniejącą zabudowę oraz obowiązujące dokumenty planistyczne, gdzie powstanie nowej zabudowy zostało już przesądzone. Dodatkowo uwzględniono wnioski złożone w procedurze planistycznej.

Prognozuje się, iż na nowych terenach inwestycyjnych nastąpi zmiana składu gatunkowego zarówno roślin, jak i zwierząt. Tereny, które były do tej pory niezainwestowane o składzie gatunkowym charakterystycznym dla terenów otwartych i zadrzewionych, zostaną przeznaczone pod zieleń urządzoną (trawniki, krzewy, drzewa ozdobne, rośliny rabatowe, w tym gatunki obcego pochodzenia). Skład gatunkowy zwierząt, również ulegnie zmianie – zwierzęta, które do tej pory wykorzystywały teren do żerowania, migracji, zmienią swoje tereny bytowania. Będzie to oddziaływanie wtórne, długoterminowe i lokalne. Nie przewiduje się jednak, by były to oddziaływania znaczące, ponieważ wyznaczone strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy wraz z przylegającymi do nich terenami niezainwestowanymi – projekt planu ogólnego dąży do koncentracji zabudowy, a nie do jej rozpraszania. Ustalenia projektowanego dokumentu nie zagrażają występowaniu chronionych gatunków zwierząt oraz cennym siedliskom przyrodniczym, co zostało opisane w rozdziale 12.2. Wpływ na zwierzęta i rośliny.

Realizacja ustaleń planu ogólnego może jednak prowadzić do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej oraz zmian w strukturze ekosystemów. Oddziaływania te mogą mieć charakter bezpośredni i pośredni, długoterminowy i stały oraz lokalny, a także skumulowany.

12.4 Oddziaływanie na wodę

Wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi

Zasady wprowadzania ścieków do wód i do ziemi określa ustawa Prawo wodne. W ustawie jasno wskazane jest czego wprowadzane do wód bądź do ziemi ścieki nie mogą zawierać oraz czego nie mogą powodować w wodach, do których są wprowadzane. Odpowiednia gospodarka ściekami jest kluczowa dla utrzymania czystości wód powierzchniowych i podziemnych, a także gleby.

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia ludność w wodę, jak również odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z doprowadzeniem infrastruktury technicznej, tj. sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Przy rozbudowie sieci kanalizacji i zachowaniu szczelności zbiorników na nieczystości ciekłe nie przewiduje się zagrożenia zarówno dla jakości wód podziemnych, jak i powierzchniowych.

Nie wyklucza się możliwości wystąpienia oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne, związanych z rozwojem zabudowy oraz infrastruktury technicznej. Oddziaływania te mogą obejmować zwiększenie ilości ścieków, ryzyko zanieczyszczenia wód oraz zmiany

stosunków wodnych. Będą to oddziaływania bezpośrednie i pośrednie, długoterminowe oraz lokalne, jednak przy zachowaniu obowiązujących przepisów ich skala powinna pozostawać ograniczona.

12.5 Oddziaływanie na powietrze

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia w ciepło jak również zaopatrzenia w energię elektryczną. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na energię i ciepło.

Obszar gminy jest niezgazyfikowany, brak też scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Planowane zwiększenie terenów zabudowy, ogrzewanych w znacznej mierze z indywidualnych źródeł ciepła, wpłynie na zwiększenie emisji gazów i pyłów do powietrza. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, o charakterze sezonowym, zależnym od warunków atmosferycznych, lokalne. Wpływ na ilość wprowadzanych zanieczyszczeń do powietrza ma również zastosowana technologia.

Z punktu ochrony powietrza atmosferycznego ocenia się za korzystne dopuszczenie terenów związanych z odnawialnymi źródłami energii w profilach funkcjonalnych stref planistycznych: SO (teren elektrowni słonecznej). Odnawialne źródła energii przyczyniają się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł konwencjonalnych.

Realizacja ustaleń planu ogólnego może skutkować wzrostem emisji gazów i pyłów do powietrza, w szczególności z indywidualnych źródeł ciepła. Oddziaływania te mogą mieć charakter bezpośredni, sezonowy oraz długoterminowy, a także lokalny i skumulowany. Jednocześnie dopuszczenie odnawialnych źródeł energii może przyczynić się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń.

12.6 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne. Tereny te obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z przekształceniem powierzchniowej warstwy ziemi poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych budynków. Zasięg oddziaływania jest nieznaczny (ogranicza się do działki budowlanej), o charakterze bezpośrednim, długoterminowym i stałym. Przy posadowieniu obiektów budowlanych występują również krótkoterminowe i chwilowe oddziaływania, związane z etapem prowadzenia robót budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.). W trakcie prowadzenia robót budowlanych może również dojść do zanieczyszczenia gleby poprzez niewłaściwe zabezpieczenie przy składowaniu materiałów budowlanych i odpadów budowlanych.

Realizacja nowej zabudowy może powodować przekształcenia powierzchni ziemi, w tym uszczelnienie terenu, degradację gleby oraz zmiany ukształtowania terenu. Oddziaływania te

mają charakter bezpośredni, długoterminowy i stały, a na etapie realizacji inwestycji również krótkoterminowy i chwilowy.

Eksploracja kopalin

Obecnie na terenie gminy Gorzów Śląski eksploatowane są 4 udokumentowane złoża kopalin: Czerwone Osiedle, Krzyżanowice, Krzyżanowice I i Zdziechowice.

Projekt planu ogólnego ustala na tym terenie trzy strefy górnictwa.

Eksploracja złóż metodą odkrywkową wiąże się z przekształceniem naturalnego ukształtowania terenu i struktury gruntu. Znaczna część gleb ulega całkowitej degradacji w wyniku eksploatacji złoża oraz składowania nadkładu. Po zakończonej eksploatacji tereny eksploatacji zostaną zrehabilitowane w oparciu o ustalony w decyzjach administracyjnych kierunek i warunki przeprowadzania rekultywacji.

Opisane wyżej oddziaływania są niezależne od ustaleń planu ogólnego.

2.7 Oddziaływanie na krajobraz

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz zasady kształtowania krajobrazu stanowią ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W strefach planistycznych planu ogólnego dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie obiektowych i obszarowych form ochrony przyrody, przebieg korytarzy ekologicznych, znajdujące się na terenie gminy grunty rolne i leśne.

Nie przewiduje się istotnych negatywnych oddziaływań na krajobraz wynikających z ustaleń projektu planu ogólnego. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny charakteryzujące się wysokim walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi oraz kulturowymi.

W wyniku powstania nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, w obszarach zabudowanych i ich sąsiedztwie krajobraz będzie ulegał stopniowemu przekształcaniu. Istotne jest ustalenie w strefach planistycznych (poza strefami SO, SK) minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, którego zachowanie pozwoli na estetyczne kształtowanie krajobrazu.

Nie wyklucza się jednak przekształceń krajobrazu związanych z realizacją nowej zabudowy. Oddziaływania te będą miały charakter bezpośredni i pośredni, długoterminowy oraz lokalny, jednak dzięki koncentracji zabudowy ich skala będzie ograniczona.

12.8 Oddziaływanie na klimat

Do czynników kształtujących klimat zaliczamy: promieniowanie słoneczne, usłonecznienie, zachmurzenia, opady, temperaturę, wilgotność względną oraz prędkość wiatru, wtórnie na klimat wpływają również zagospodarowanie terenu i zanieczyszczenia powietrza.

W strefach planistycznych wyznaczonych w planie ogólnym dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. W wyniku powstania nowych obiektów budowlanych, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z

ustaleniami planu ogólnego, w stosunku do stanu istniejącego przewiduje się lokalne, pośrednie oddziaływanie na mikroklimat. Może nastąpić niewielkie podwyższenie temperatury powietrza na skutek emisji ciepła antropogenicznego, pochodzącego ze spalania paliw i przyrostu powierzchni sztucznych, powodujących podwyższenie temperatury radiacyjnej podłoża. Zauważalne może być również zmniejszenie prędkości wiatru na skutek spadku udziału terenów otwartych. Ewentualne oddziaływania tego typu będą miały charakter lokalny i stały.

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z ratyfikowaną przez Polskę Ramową Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu należy dążyć do wprowadzania działań prowadzących do zapobiegania niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. Istotna jest również adaptacja do zmian klimatu.

W odniesieniu do łagodzenia zmian klimatu, w zakresie możliwości dokumentu jakim jest plan ogólny, istotne jest zapewnienie możliwości wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych – w profilach funkcjonalnych stref planistycznych oraz części stref SO dopuszczono tereny związane z odnawialnymi źródłami energii.

Realizacja ustaleń planu może wpływać na mikroklimat poprzez wzrost temperatury powietrza, zmniejszenie przewietrzania oraz emisję ciepła antropogenicznego. Oddziaływania te będą miały charakter pośredni, długoterminowy, lokalny oraz skumulowany.

12.9 Oddziaływanie na zasoby naturalne

Złóża

Racjonalną gospodarkę złożami kopalin jako jednym ze składników zasobów środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zapewnia uwzględnianie obszarów ich występowania oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji w planie ogólnym gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (art. 72 ust. 1 pkt 2).

Projekt planu ogólnego ustala na terenie gminy Gorzów Śląski trzy strefy górnictwa.

Ustalenie w planie ogólnym stref górnictwa (SG) zapewnia możliwość eksploatacji udokumentowanych złóż, natomiast nie wpływa na zmianę zagospodarowania i użytkowania terenu, ani nie warunkuje czy eksploatacja nieeksploatowanych bądź nieudokumentowanych złóż będzie miała miejsce w przyszłości.

Gleby klas chronionych

W projekcie planu ogólnego wyznaczone strefy planistyczne, w obrębie których dopuszczone są tereny inwestycyjne, po części swoim zasięgiem obejmują gleby klasy III.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie przed zmianą przeznaczenia podlegają grunty stanowiące użytki rolne klas I-III. Gleby wyższych klas bonitacyjnych, chronione na mocy ww. ustawy wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze. Przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze, wymagającego ww. zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Realizacja ustaleń planu ogólnego może prowadzić do ograniczenia powierzchni gleb wysokich klas bonitacyjnych oraz przekształceń związanych z eksploatacją kopalni. Oddziaływania te mają charakter bezpośredni, długoterminowy oraz lokalny.

12.10 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne wyznaczono z uwzględnieniem występujących na terenie gminy obszarów i obiektów zabytkowych, a także stanowisk archeologicznych.

Projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony dziedzictwa kulturowego, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

Ustalenia projektu planu ogólnego służą ogólnemu rozwojowi gminy, a więc wzbogaceniu dóbr materialnych przy racjonalnym wykorzystaniu już istniejących elementów zagospodarowania.

Nie wyklucza się oddziaływań pośrednich na dobra kultury i zabytki w wyniku przekształceń przestrzennych. Oddziaływania te będą miały charakter pośredni, długoterminowy oraz lokalny.

12.11 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody

Na obszarze gminy Gorzów Śląski występują obiekty i obszary cenne przyrodniczo, podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – rezerwat przyrody, użytek ekologiczny oraz pomniki przyrody.

Ze względu na kierunkowy i ogólny charakter projektu planu ogólnego i brak wskazania konkretnych zamierzeń inwestycyjnych, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na obszary oraz obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, realizacja jakichkolwiek działań w granicach obszarów chronionych wymaga uwzględnienia zakazów określonych w przepisach odrębnych, jak również uzgodnienia z właściwym organem.

Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie obiektowych i obszarowych form ochrony przyrody.

Analiza wyznaczonych stref planistycznych względem lokalizacji form ochrony przyrody wykazała:

Na terenie objętym planem ogólnym znajduje się część rezerwatu przyrody Kozłowickie Grądy, dla którego obowiązującym aktem prawnym jest zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 4 grudnia 2024 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Kozłowickie Grądy" (Dz. Urz. Woj. Op. z 2024 r. poz. 3246). Zgodnie z jego treścią

celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych oraz dydaktycznych ekosystemów lasów liściastych. Wokół rezerwatu nie wyznaczono otuliny.

Na terenie rezerwatu nie obowiązuje plan ochrony.

W celu ochrony rezerwatu na jego terenie wyznaczono strefę otwartą (27 SO), dla której nie przewidziano żadnych profili dodatkowych.

W przypadku pomników przyrody, w których pobliżu istnieje możliwość rozwoju zabudowy, należy zakładać, że wszelkie prace i rozwiązania będą prowadzone zgodnie z odpowiednimi przepisami, tj. art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Ocenia się, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony obiektów i obszarów cennych przyrodniczo, podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

Nie wyklucza się możliwości wystąpienia pośrednich i skumulowanych oddziaływań na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000 położone poza granicami gminy. Oddziaływania te mogą mieć charakter pośredni, długoterminowy oraz skumulowany.

Ze względu na skalę i charakter ustaleń planu ogólnego oraz brak bezpośrednich powiązań przestrzennych przewiduje się jednak, że oddziaływania te nie będą miały charakteru znaczącego.

ENERGETYKA ODNAWIALNA

Na obszarze gminy Gorzów Śląski w założeniach projektu Planu Ogólnego na znacznej części terenu umożliwiono inwestycje w kierunku elektrowni słonecznych.

Generalnie systemy OZE rozpatrywane są jako proekologiczne (m.in. zmniejszają (pośrednio) niską emisję czy straty energetyczne na przesyłanie energii itp.). W przypadku gminy Gorzów Śląski zauważono aspekty wpływające potencjalnie negatywnie na środowisko, dotyczące nie samych elektrowni słonecznych, ale skali na jakiej zostały dopuszczone przy jednoczesnym braku regulacji i zarządzania nimi. Oczywisty jest fakt, że realizacja elektrowni słonecznych na całym dopuszczonym terenie nie nastąpi w sposób skokowy ani gwałtowny lecz ciągły i raczej powolny, jednakże rozpatrując stan końcowy można dopatrywać się oddziaływań negatywnych na zwierzęta, gleby ochronne czy lasy i zadrzewienia. Stąd istotne jest wprowadzenie systemu monitoringu realizacji inwestycji na terenach z możliwością budowy elektrowni.

Wprowadzenie terenów produkcji energii z odnawialnych źródeł może skutkować również powstawaniem barier przestrzennych związanych z grodzeniem farm fotowoltaicznych, wpływających na ciągłość lokalnych powiązań przyrodniczych i migrację fauny. Doprowadza ona również do zmiany walorów krajobrazowych obszaru, w szczególności poprzez zwiększenie udziału elementów infrastruktury technicznej w krajobrazie rolniczym i otwartym.

13. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego przeprowadzona w rozdziale Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz

pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130).

Za istotne dla ochrony środowiska uznaje się następujące rozwiązania projektu planu ogólnego:

- objęcie strefami górnictwa udokumentowanych złóż kopalin, terenów górniczych oraz obszarów górniczych, a także działek zgodnie z wnioskami złożonymi w trakcie procedury planistycznej,
- wyznaczenie strefy otwartej na przeważającej powierzchni obszarów przyrodniczych

Na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań tych stref na obszary przyrodnicze bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które będą na tych terenach realizowane. Realizacja jakiegokolwiek inwestycji w granicach obszarów objętych działaniami ochronnymi, czy poza nimi, będzie musiała zostać poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112).

Określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

13.1 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Na terenie Gminy Gorzów Śląski brak jest obszarów Natura 2000.

14. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE D ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU

Podstawowe problemy z zakresu planowania przestrzennego i ochrony środowiska zostały w projekcie planu ogólnego rozwiązane w sposób prawidłowy. Strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne określone w planie ogólnym wynikają z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w tym uwarunkowań środowiskowych gminy i jej zasobów, oraz uwzględnienia wniosków interesariuszy. Projekt planu ogólnego uwzględnia wariant najkorzystniejszy pod względem społecznym, ekonomicznym oraz ekologicznym.

15. AKTY PRAWNE UWZGLĘDNIONE W OPRACOWANIU

– Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.);

– Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 54 ze zm.);

– Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.);

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1290 ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 530 ze zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1292 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 757 ze zm.);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 399 ze zm.);
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 576 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U. z 2002 r. Nr 155, poz. 1298);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 845);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1225),
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie pod cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz.U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

16. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Opracowanie wykonano m.in. na podstawie następujących materiałów:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gorzów Śląski – uchwała nr XXIII/157/2016 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2016 r.
2. Gminny Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2022-2025, z uwzględnieniem lat 2026 - 2029 - zatwierdzony uchwałą nr XLIX/378/2023 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 8 lutego 2023 r.
3. Strategia rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026 - uchwała nr XXII/143/2016 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 29 czerwca 2016 r.
4. Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Gorzów Śląski.
5. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego przyjętym uchwałą nr XLVIII/505/2010 Sejmiku Województwa Opolskiego w dniu 28 września 2010 r.,
5. Geografia regionalna Polski, Kondracki J., PWN, Warszawa 2009;
6. Standardowe formularze danych dla obszarów specjalnej ochrony (OSO), dla obszarów spełniających kryteria obszarów o znaczeniu wspólnotowym (OZW) oraz dla specjalnych obszarów ochrony (SOO);
7. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022;
8. Kleczkowski A.: Osuwiska i zjawiska pokrewne, Wyd. Geologiczne 1995;
9. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r., PIG-PIB, 2024
10. Monitoring środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska:
 - Monitoring wód podziemnych za rok 2022;
 - Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim. Raport wojewódzki za rok 2023
 - Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela.

Materiały kartograficzne oraz warstwy tematyczne GIS (shp):

1. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
2. Mapa Hydrogeologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
3. Mapa Geośrodowiskowa Polski (II). Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
4. ISOK – Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego;
5. Warstwy tematyczne Nadleśnictwa Kluczbork i Olesno – lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, lasy ochronne, typy siedliskowe lasów;
6. Warstwy tematyczne CBDG:
 - Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych,
 - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych,
 - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Powierzchniowych,
 - MIDAS – obszary górnicze,
 - MIDAS – tereny górnicze,
 - MIDAS – złoża kopalin,
 - Środowisko – regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Solon i inni, 2018).

Witryny internetowe:

1. gorzowslaski.pl

2. gios.gov.pl Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – publikacje dot. wyników monitoringu środowiska
3. crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/ Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – rejestr form ochrony przyrody;
4. bdl.stat.gov.pl/bdl/ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego;
5. <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>
6. <https://wody.isok.gov.pl/>
7. <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>
8. <http://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>
9. <http://geoportal.gov.pl/>